Valdè confirmantur prædicta ex stilo Tridentinæ Synodi, quæ antiquioribus Conciliis, vel privilegiis in corpore juris clausis nominatim derogare non consuevit, si quando contra illa ex justis, & rationabilibus causis aliquid statuendum duxit. Undè in *cap. 2. sess. 25. de regul.* correxit decretum Concilii Lateranensis, de quo in *cap. Monach. de stat. Monachorum*, quatenus permitteret Monachis habere peculium de licentia Abbatis, ut Sacra Congregatio Concilii aliàs declaravit adversus sententiam Navarr. & scripsi latissimè in *d. cap. Monach.* tamen generali Concilio neque ibi derogatur, neque in *cap. 22.* ubi ponuntur amplissimæ derogationes quoad decreta omnia illius sess. eodem modo in *cap. 6. ejusdem sessionis 25. de regulis* ex sententia Sacræ Congregationis in electionibus Superiorum regularium sublata fuit forma eligendi per compromissum vel quasi per inspirationem à Generali Concilio præscripta in capite *Quia propter de elect.* Et tamen de Concilio Lateranensi nulla fit mentio. Et in capite *2. sess. 24.* dum præcipitur ut Provincialia Concilia quolibet saltem triennio celebrantur : tollitur obligatio ea celebrandi singulis annis inducta per Constitutionem Innocentii III. editam in Generali Concilio, de qua in capite *Sicut de accusat.* Atque ut alia omittamus, dum in capite *12. sess. 23.* præfinivit ætatem vigesimi secundi anni inchoati ad Subdiaconatum & vigesimi tertii ad Diaconatum : abrogavit dispositionem Concilii Viennensis quà constitutum erat, ut quis liberè posset in decimo octavo ad Subdiaconatûs; & in vigesimo ætatis suæ anno ad Diaconatûs Ordines promoveri. Et tamen in eodem capite 12. nullam fecit mentionem Viennensis Concilii; sed & in privilegiis clausis in corpore Juris : idem omninò
43 observat Sacra Sinodus, sive illa sint conciliaria sive non. Ac propterea in capite *15. sessione 24.* contra opinionem Navarri, de qua suprà *num. 2.* ex Sententia ibidem Sacræ Congregationis sustulit Privilegium Clementis V. concessum Regularibus in Concilio Viennensi, de quo in Clem. *Dudùm, §. Si verò iidem Prælati de sepult.* audiendi scilicet Confessiones sæcularium sine Ordinariorum licentia : quoties Ordinarii eam exhibere recusaverint. Et in capite *6. vers. Is autem, sess. 27.* ademit Clericis non habentibus requisita ibi præscripta, fori Privilegium Ordini Clericali concessum etiam in Concilio Parisiensi, ut habetur in capite *2. de foro competenti.* Et tamen nemo unquam in dubium revocavit validitatem Decreti Concilii Tridentini, ex eo quòd Parisiensi Concilio non derogaverit. Rursùs in capite *17. sess. 24.* ademit Cardinalibus Privilegium retinendi ex dispensatione Apostolica plura Beneficia curam animarum habentia in corpore Juris clausum, de quo in Extravag. Joannis XXII. *Execrabilis de præb.* nam & Extravagantes prædictæ sunt pars corporis Juris, ut Gregorius 13. in sua Constitutione declaravit. Item per generalem derogationem quæ habetur in capite *Unico, sess. 22. de observant. & vitt. in celebrat. Miss.* sublatum est Privilegium Fratrum Prædicatorum & Minorum celebrandi Missam in Altari Viatico absque Diœcesani licentia, de quo in capite *in his de Privileg.* ut censent Navarr. *in Man.* capite 25 *num. 82. in fin.* Suarez *tom. 3. disp. 81. sect. 3. in fin.* Henriquez *in summ. lib. 9. cap. 27. num. 2. glossa litterâ S.* & latè probatum est in capite *In his infrà de Privileg.* in quæstione, utrùm Fratres Prædicatores in Claustro Monasterii sui Ordinis possint in Altari portatili Missam celebrare, etiam invito Episcopo Diœcesano : ubi alia exempla his similia congessimus.

In his ergò & plurimis aliis casibus in quibus Tridentina Sinodus non derogavit contrariis Decretis aliorum Conciliorum aut Privilegiis Canonum, si diceremus illius dispositionem non valere; id aut contingeret ex defectu po-
44 testatis aut voluntatis. Non primum, quia utriusque Concilii Generalis æqualis est autoritas & par in parem non habet imperium, capite *Innotuit de elect.* omnia enim Concilia œcumenica manant ex eodem fonte Apostolicæ potestatis sine qua non habent firmamentum : ut habetur *22. dist. per tot, c. 1. & seqq. 17. dist. c. Ideò 2. quæst. 6. & c. Significasti de elect.* & tradit post alios Covarr. *variorum resolutionum lib. 4. cap. 16. num. 6.* Itaque in dispositionibus hujusmodi non habentibus clausulam derogatoriam,
45 non negari potentiam derogandi : scripsit Gemin. in capite *1. in 6. col. vers. Ego credo de constit. in 6.* & Felin. hic post alios *num. 5. in 6. ampl.* Ideòque etiam Canonibus Apostolorum per posteriores Canones præjudicatur, capite *Presbiter. 82. dist.* glossa in capite *Domino Sancto* in verbo *Discors 50.* 10. ubi etiam declarat quomodò fieri possit, ut unus Canon justè adversetur alteri, cùm omnes sint promulgati instinctu Spiritûs Sancti. Neque secundum, quia cùm in Generali Concilio Constitutiones dici non possint extortæ per occupationem vel importunitatem aut circumventionem, ut superiùs dictum est : defectus voluntatis aut orti potuisset ex ignorantia antiquorum Conciliorum vel Canonum; & absurdum est de tot patribus hoc asserere; imò enim quod à pluribus quæritur sapientibus, facilius invenitur, capite *Do quibus 20. dist.* & per ampliores homines perfectissima veritas revelatur, *l. ult. ad fin. Cod. de fideicomm.* & capite *Extra conscientiam 64. dist.* glossa in capite *Prudentiam*, in verbo *Plurimorum infra de off. deleg.* aut quia per errorem crediderint illis non fuisse specialiter derogandum; & hoc ex iisdem rationibus convincitur esse calumniosum. Error enim Juris in Concilio 46
Generali non est tolerabilis. Oldrad *cons. 326. num. 15. vers. Ex quo etiam convincitur.* Aut denique quia non habuerint intentionem seu voluntatem illis derogandi; & secundùm hoc voluissent facere actum inanem & elusorium : quod similiter non est dicendum; nam ut ait Oldrad. *d. consil. num. 4. in his quæ in Generali Concilio cum tanta maturitate & solemni deliberatione transeunt seu examinatione elimantur : nihil est nec esse debet quod frustrà membranas occupet.* Hæc ille. Nec Sinodus censenda est elegisse viam per quam ejus Judicia possint subverti, *l. 3. ff. de testam. milit. l. Quoties l. 2. ff. de rebus dubiis.* Bart. *in l. Seiæ, §. Cæio de fund. instr.* Et hanc conjecturam vali-
47 ditatis actûs esse cæteris potentiorem, scripsit Ruin. *cons. 72. num. 4. vol. 2.* & Dec. *in l. In testamento num. 12. C. de testam. milit.* Quinimò eam dicit esse reginam aliarum interpretationum, Ceph. *cons. 35. num. 49.* & Cardin. Mant. *de conject. ult. volunt. lib. ult. tit. ult. num. 13.* Quæ conjectura eò magis sumenda est in casu præsenti, quia si Decreta Tridentini Concilii ex hoc defectu specialis derogationis non valerent : magna ejusdem Concilii pars subverteretur : quod quàm sit absurdum, nemo non videt.

Ex abundanti quatenùs derogationes Tridentinæ Sinodi non sufficerent : extat motus proprius Pii IV. incipiens, 48
In principis Apostolorum 13. Kalend. Martii 1565. in quò amplissimè derogatur Privilegiis & indultis omnibus, ac si de verbo ad verbum essent inserta in his quæ Decretis Tridentini Concilii contrariantur. Hæc autem clausula sufficit ad derogandum Legi contrariæ habenti clausulam derogatoriam ad rescripta, sicuti habent Concilia Generalia : non solùm si apposita fuerit in generali Constitutione; sed etiam in Privilegiis & Litteris gratiæ, ut tradit Antonius de Butrio in capite *1. supra eodem.* Bart. *in l. Si quis, in princip. testam. de leg. 3.* idemque operatur clausula & certa scientia; & de plenitudine potestatis apposita in Litteris Pii IV. ut per Alex. *cons. 111. perspectis lib. 6.* ubi consuluit pro quatuor Cardinalibus creatis à Paulo II. per Litteras in forma Brevis exhibitas post obitum ejusdem Pontificis; & latissimè respondit eas Litteras valere & per clausulas antè dictas fuisse sufficienter derogatum Extravaganti Eugenii IV. incipienti *In eminenti*, habenti clausulam derogatoriam & annullativam eorum, quæ in contrarium fierent. Quemadmodùm autem pro litteris gratiæ, cum clausula, *Quorum teneres, vel ex certa scientia, derogatur contrariis constitutionibus generalibus, etiam habentibus clausulam derogatoriam ad rescripta* : ita per constitutionem generalem habentem aliquam ex prædictis clausulis, derogatur contrariis privilegiis, quamvis habeant clausulam derogatoriam ad sequentes contrarias dispositiones : Felin. *hic num. 2. in secunda fallen. & num. 6. in fin. vers. Sed ubi agitur.* Roman. *cons. 327. num. 8. vers. Respondeo*; ubi probat sufficere deregationem in genere, cum clausula, pro expressis quando Papa rescribit motu proprio vel per modum legis generalis, aut ex certa scientia, & ibi Apostilla citat plures, & testatur de communi opinione; aliàs enim Papa non posset derogare validè, ut considerat Feder. de Sen. *cons. 47. Habita super casu, num. 2. Si diceremus*, inquit, *quòd generalis derogatio privilegiorum antecedentium non sufficeret, jam indifferenter auferetur Papæ potestas tollendi, & derogandi privilegiis derogatoriis; quod nefas est sentire. Ideò dicimus, quòd per sufficientia generalia derogatoria posita in lege, vel canone, vel decretali, vel alio privilegio, derogatur specialibus privilegiis, quantumcunque habentibus speciales clausulas derogatorias*, allegat *c. Quia sæpè de elect. c. Ut officium, de hæret.* & *c. 1. de sent. excommun. in 6.* Et sequitur Dec. *cons. 164. Viso tenere in princ.* dicens sic servari de stilo curiæ : & similiter testatur de communi, post Jo. de Anan. *cons. 56.*

Hactenus ostendimus, decretum Concilii Tridentini in
d. cap. 10. sess. 23. frustra oppugnari ex hoc capite, quòd 49
septimæ Synodo generali, aut privilegiis Canonum non derogaverit.

Sed alii paulò modestiùs non audent affirmare decretum illud esse nullum, sed dicunt in eo non comprehendi Abbates, qui habent jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in Parochos, & Parochianos privativè ad Episcopum; ita Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 2. c. 212. per tot.* & alii recentiores. Sed hanc quoque opinionem falsam esse probavimus in *c. Significasti, infrà de offic. Archid.* ubi plenè videas.

An autem constitutio edita à Papa in generali Concilio dicatur Conciliaris quoad effectum derogationis, dixi latissimè in *c. Ex parte, de Capell. Monach.*

DE RESCRIPTIS.

Honorius III. Bituricen. Archiepiscopo Apostolicæ Sedis Legato.

CAPUT XXXI.

2. AD audientiam nostram pervenit, quòd quidam Clerici obtentis à Sede Apostolica litteris super provisione sua in aliquibus Ecclesiis tibi subjectis, recipientes ab eis annuas pensiones, seu alia beneficia, ab eorum impetratione desistunt, renunciantes beneficio litterarum, & infrà. Fraternitati tuæ mandamus, quatenus eos qui post litteras taliter venditas alias (de illis mentione non habita) impetrabunt de cætero vel hactenus impetrarunt, carere decernas commodo earumdem & Ecclesias non permittas earum occasione vexari : revocando in irritum si quid earum prætextu inveneris esse factumt.

SUMMARIUM.

1 *Impetrans an teneatur facere mentionem de litteris ad beneficia priùs renunciatis*
2 *Impetratio beneficii vacantis non facta mentione receptionis vigore litterarum ad vacaturæ, valet, si receptus velit renunciare jari, quod habet ex priori receptione.*
3 *Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio jam resignato.*
4 *Expectans potest renunciare litteris impetratis, & earum commodo non solùm expressè, sed etiam tacitè.*
5 *Expectans nullum contrahit vinculum spirituale cum beneficio, quod expectat, nec habet jus in re.*
6 *Expectans an possit renunciare litteris pro pecunia sine labe simoniæ & num. seqq. usque ad num. 13.*
7 *Litteræ ad beneficia an conferant jus spirituale, & nu. seqq.*
8 *Expectans non consequitur jus in re, nec jus ad rem, sed jus quoddam præparatorium ad beneficium obtinendum.*
9 *Imo consequitur jus ad rem.*
10 *Et quamvis non habeat jus spirituale completivè; habet tamen initiativè.*
11 *Simonia non committitur, si purè renuncietur litteris ad vacatura, & postea reservetur renuncianti annua pensio.*
12 *Dummodò tamen hac explicentur autoritate superioris.*
13 *Simoniacum non est in pactum deducere etiam in spiritualibus ea quæ præcipiuntur à jure dummodò deducantur eo modo, quo tacitè insunt, num. 17.*
14 *Expectans non potest secundùm beneficium adipisci, nisi renuntiet litteris.*
15 *Beneficium secundum volens obtinere, potest in pactum deducere resignationem primi.*
16 *Præter concursum juris quandoque quid annectitur ad naturam alterius.*
17 *Simoniacum est ex pacto sepulturam eligere in eo loco, in quo quis de jure sepeliri debet.*
18 *Item deducere in obligationem civilem, id quod debetur naturaliter tantùm.*
19 *Simoniam an committat, qui debitori suo dat aliquid spirituale, ut quod suum est, recuperet.*
20 *Litteræ beneficiales subreptitiæ sunt ipso jure nullæ.*
21 *Et de facto revocari debet, quidquid illarum vigore intentatum est.*
22 *Processus habitus per litteras subreptitias, est ipso jure nullus & potest detecta subreptione quandocunque revocari.*
23 *Beneficium possideri non potest, nisi canonicè habeatur.*
24 *Littera in beneficiis per subreptionem obtentis est loco tituli.*
25 *Tacitæ conditionis defectus impedit litteras, ne producantur in esse.*
26 *Subreptio vitiat privilegia & beneficia Principum ipso facto.*
27 *Subreptio vitiat litteras gratiosas, etiamsi ignoranter, & per simplicitatem fuerit subreptum.*
28 *Litteræ contentiosæ per subreptionem non vitiantur ipso jure; sed annullari debent ope exceptionis.*
29 *Rescriptum subreptitiè impetratum ob taciturnitatem primi, non est nullum.*
30 *Processus in vim litterarum subreptitiarum ad lites valet parte non opponente.*
31 *Rescriptum subreptitium tribuit jurisdictionem, si de subreptione oppositum non fuerit & num. 38.*
32 *Litteræ contentiosæ super beneficiis quoad subreptionem regulantur sicut aliæ litteræ contentiosæ.*
33 *Processus super executione litterarum beneficialium habitus per judicem principaliter deputatum super contentione beneficiali valet, si de subreptione non fuerit oppositum.*
34 *Processus habitus coram executore litterarum beneficialium subreptitiè impetratarum, an valeat & num. seqq.*
35 *Executor cùm assumit partes judicis, judicatur de eo sicut de judice.*
36 *Processus venit accessoriè ad gratiam & ideò vitiatur ad limites ipsius gratiæ.*
37 *Subreptio cur magis inficiat litteras gratiæ, quàm justitiæ.*
38 *Jurisdictio an tribuatur per litteras subreptitias.*
39 *Falsæ litteræ nullam conferunt jurisdictionem.*
40 *Pensio an sit beneficium & veniat beneficii appellatione, latissimè examinatur usque ad num. 121.*
41 *Pensionum duæ sunt species.*
Intellectus cap. Conquerente, de Cler. non residen. *ibidem.*
42 *Pensio cessante fraude super fructibus Ecclesiæ constitui potest nomine beneficii.*
43 *Beneficium super alio beneficio creari potest, dummodò id fiat sine labe simoniæ & absque scissura beneficii.*
44 *Pensio quæ in titulum beneficii assignatur verè & propriè est beneficium Ecclesiasticum.*
45 *Et definitur sicut beneficium.*
46 *Item de illa fieri debet mentio in litteris, sicut de beneficio.*
47 *Item simoniacum est pro ea obtinenda pecuniam dare.*
48 *Pensio quid sit & undè dicatur & num. seqq.*
49 *Pensio pendet formaliter à beneficio, à quo detrahitur, sicut ususfructus à proprietate.*
50 *Pensio quæ simpliciter constituitur super fructibus Ecclesiæ & alicui assignatur autoritate superioris, an sit beneficium & beneficii nomine intelligatur & sequens usque ad num. 74.*
Referuntur autores & argumenta pro opinione affirmativa, ibid. & n. seqq.

sum à jure non sit firmum, sed variabile, cap. *Cùm liberum, de sepult.* expressio per pactum efficit, ut hoc jus nunc insit alio modo, quam priùs inesset, ut post Domi-
18 nicum declarat hic Felin. *num.* 9. Et idem dicendum esset, si quis ex pacto deduceret in obligationem civilem id, ad quod esset obligatus naturaliter tantùm; hoc enim simoniacum esset, ut per Felin. *hic num.* 10. qui ad hoc allegat. notata per glossam secundam in *c. Consuluit, in fine, de usur.* & ibi Doctores; maximè Joan. de Anan. & Innoc. in *c. Tuam, ante medium magnæ Glossæ, de ætat. & qual.* & B. Thom. *in 2 2. q. 28. art. 2. in responsione ad*
19 *secundum argum.* Sed certè D. Thom. eo loco nihil dicit ad hoc propositum, sed id videtur docuisse in 4. *sent. dist. 25. qu. 3. art. 3. ad secundum,* ubi primò dicit, res Ecclesiæ quamvis sint aliquo modo Papæ, non esse tamen ejus omnibus modis habendi, sicut illud, quod ad manum habet. At deindè subdit: Non est autem dubium, quòd simoniam committeret; si quis aliquod spirituale debitori suo daret, ut quod suum est, recuperaret, & ita etiam in proposito Papa à simonia non excusaretur; si (quod absit) spiritualia pro temporalibus rebus Ecclesiarum daret. Quo loco S. Doctor supponit, ita demùm esse simoniam, dare aliquid spirituale debitori suo, si res non sit debita omnibus modis, & sic naturaliter, & civiliter. Alioquin non congrueret ratio illa, quòd res Ecclesiæ non sint Papæ omnibus modis habendi. Et ita intellige hanc doctrinam, quæ aliàs pugnaret cum communi conclusione Canonistarum, quoad ea, quæ præcipuuntur à jure, & tacitè insunt, sicut est restitutio rei alienæ, ut in *reg. sexti, peccatum,* licitè in pactum reduci possunt etiam in spiritualibus. Quòd nota propter ea, quæ de hac doctrina D. Thom. scripsi in *cap. Tua nos, num. 21. infra de simonia.*
20 Ultimò nota ibi, *revocando in irritum,* litteras subreptitias in beneficialibus esse ipso jure nullas, ut hic, & apertius in *Clem.* 1. ibi, *veluti subreptitia nullius est momenti, de præb. in cap. Si motu proprio,* ibi, *quantumcunque modicum beneficium taceatur in ea, ipsam veluti subreptitiam vires nolumus obtinere, eod. tit. lib.* 6. & in *cap.* 1.
21 *& 2. de fil. presbit. eod. lib.* adeò ut de facto revocari possit, & debeat, quidquid vigore harum litterarum intentatum est, etiamsi de subreptione exceptum non fuerit, ut probatur in hac Decretali, quæ ad hoc quotidiè à Doctoribus allegatur. Et hic tenent gloss. *fin. vers. Ubi potest dici,* Innoc. *num. 2. in vers. Revocando* Abb. Antiq. *num.*
22 5. *in vers. Irritum,* Jo. Andr. *num.* 14. Butr. *num. 5. in ultimo not.* dicens processum habitum per litteras subreptitias esse ipso jure nullum, & postea detecta subreptione quandocunque revocari. Card. *num. 3. in 5. notab* Abb. Sicul. *num. 5. & num. 8. & 9. in fin. vers. Secundo casu,* & alii omnes teste Felin. *num. 22. §. Litteræ beneficiales.* Idem firmat Innoc. in *c. Ad aures,* & *in c. Constitutus, per illa jura supr. eod.* Imol. in *c. Ad hæc in ult. not. supr. eod.* & Marian. Soc. *in repet. d. c. Postulasti, in 8. princ. art.* Et hanc regulam constituit Oldrad. *consil. 81. incip. Quod processus, num. 2. vers. Nam subreptio gratiam reddit nullam,* & per consequens processum: ubi allegat hanc Decretalem, *& cons. 257. Factum tale est, num. 40. vers. Præterea in dicto rescripto.* Rationem verò
23 cur litteræ beneficiales subreptitiæ sint irritæ ipso jure, assignat gloss. *fin. in eod. vers.* Vel potest dici, quia scilicet beneficium non potest possideri, nisi canonicè habeatur, *cap.* Ex *frequentibus, de instit.* Sed isti per fraudem obtinuerunt. & ideò injustè Vel secundùm Compost. in *cap. Super litteris, num 19. super eod.* subreptio in bene-
24 ficialibus gratiam vitiat propter puritatem, quæ desideratur in beneficiis, & quia in beneficiis sic obtentis littera est loco tituli. At sine justo titulo quis non habet jus in beneficiis, arg. *l. Habere jus de decur.* & *l. Si quis Sepulchrum, ff. De relig. & sumpt. fun.* Undè, ut ipse ait probato quòd littera est injusta, vel subreptitia, probatur, quòd in beneficio per talem litteram obtento quis non habet titulum justum, & per consequens jus in ipso bene-
25 ficio non habet. Vel denique secundùm Bald. in *cap. Cùm adeò num. 19. vers. Nota diligenter, sup. eod.* litteræ obreptitiæ ad beneficia idcircò sunt nullæ, quia qui mentitur, facit se indignum, ut in *Authen. Contra qui propriam. C. De non num. pecun.* Undè tacitæ conditionis defectus im-
26 pedit litteras, ne producantur in esse. Nam idem operatur tacita conditio, quod expressa, ut notatur in *l. Item quia ff. de pact.* Quod autem dictum est de litteris impetratis ad beneficia Ecclesiastica, vendicat sibi locum etiam in aliis privilegiis, & beneficiis Principum: nam hæc quoque per subreptionem vitiantur ipso facto, ut in *l. 1. ff. De natal. restit.* & in *l. Et si legibus consentaneum, C. Si cont. jus vel. utilit. publ. notatur in cap. Cùm dilectus, sup. eod.* & tenet Abb. *hic num. 14. vers. Quod autem dixi:* & Felin post alios *num. 22. in secunda ampliat.* qui hinc infert ad indulgentias subreptitiè impetratas.

Rursus procedit communis conclusio ut supra firmata etiamsi ignoranter, & per simplicitatem fuerit subreptum; 27
satis est enim ut aliàs Princeps verisimiliter non fuisset concessurus ut in *cap. Constitutus, supra eod.* per quem textum sic firmat Abb. *hic num. 14. vers. Et vitiat subreptio,* & latiùs in *c. super litteris sup. eod* Cald. *cons. 14. de rescr.* Crescen. *dec. 10. de Præb.* Seraph. *dec. 160. num. 7.* Et Felin. *hic num. 22.* qui supradictam regulam ampliat alio modo, & limitat dupliciter.
Cæterum, ut prædixi, hæc obtinent in litteris benefi- 28
cialibus & gratiosis. At secùs est in litteris contentiosis, quia per subreptionem non vitiantur ipso jure, sed annullari debent ope exceptionis, ut probatur in *c. Si autem,* & in *cap. Plerumque, supra eodem,* ubi secundum rescrip- 29
tum subreptitiè impetratum ob taciturnitatem primi non est nullum. Patet, quia si nullum esset, non convalesceret data negligentia primi impetratoris. Et hæc inductio ab omnibus approbatur in *cap. Cæterum, supra eodem,* ut hic testatur Felin. *numer. 17. §. Litteræ ad lites.* Et hanc differentiam inter litteras beneficiales & litteras ad lites constituunt gloss. Innocent. Joan. Andr. & reliqui supracitati *num.* 31. & Rebuff. *in praxi benef. tit. de differ. inter rescripta gratiæ & justitiæ num.* 1. & in rescriptis ad lites hujusmodi regulam latissimè firmat Hostiens. *in summa hoc tit. §. Quæ possunt objici, vers. Sed numquid processus autoritate illarum,* Compostell. in *cap. Super litteris, num. 6. vers. Primo casu supra eodem,* Bald. *hic num.* 10. Mill. *in repert. in ver. Rescriptum, §. 34. incipien.* Rescriptum ad lites, Rota *decis. 13. incipien. Utrùm* 30
si sit delatum, de rescr. in antiquior. ubi resolvit processum in vim litterarum subreptitiarum valere, parte non opponente, & *decis. 651. incip. Si aliquis judex aliàs 65. de appellat in antiquis,* ubi allegat glossam hic in *vers. irritum,* ibi, *contrarium videatur:* latè Bellam. *decis. 84. incipien. Executoria, in princ.* Caputaqu. *decis. 225. part.* 5. Seraph. *dec. 513. num. 7.* ubi firmat rescriptum subrep- 31
titium tribuere jurisdictionem, si non fuerit de subreptione oppositum: allegat Innoc. in *c. Cùm M. in fine de constit.* & Cassad. *dec. 1. de resc.*
Sed hic occurrit dubium, quid juris sit de litteris ad 32
lites super beneficiis, an scilicet quoad hoc regulari debeant tanquam contentiosæ; an verò tanquam beneficiales. Compostell. in *d. c. Super litteris, num. 6. vers. Et intelligo verum,* supra eodem: tenet litteras contentiosas super beneficiis quoad subreptionem regulari ad eum modum, quo dictum est suprà de aliis contentiosis. Et eum sequitur hic Joan. Andr. *num.* 14. Quod etiam sentit, si diligenter expendatur, glos. 1. in *c. Ex parte A. vers. Vel dicas, de testib.* dum dicit ideò in eo casu valuisse litteras tacita veritate impetratas: quia hæc exceptio ab initio non fuit opposita: & hoc apertius tenet ibi Abb. *in 3. notab.* & idem Abb. *hic ante finem:* & Felin. post eum, *num. 17. vers. Ampliatur regula ista.* Undè si deputaretur judex principa- 33
liter super contentione beneficiali, valeret processus super executione litterarum beneficialium, quamvis essent subreptitiæ, si de subreptione non fuisset oppositum, ut dicunt Abb. & Felin.
Sed quid in executore litterarum beneficialium? Respon- 34
deo. Aut executor assumit partes judicis; aut assumit partes executoris. Si assumit partes judicis & procedit causa cognita, puta quia imperator petiit ut executor compelleret Capitulum ad eum recipiendum & imponeret silentium super conditione & judicio rectè agitato & executor pronunciavit, nec ab ejus pronunciatione fuit appellatum. Et hoc casu processus tenet, ex quo de subreptione non fuit oppositum, nec appellatum: nam litteræ sortiuntur naturam litterarum ad lites. Ita concludit Compost *in d. c. Super litteris, sup. eod.* quem hic sequuntur Jo. Andr. Butr. Imol. & DD. ut Felin. testatur *num. 22. vers. Fallit primò.* Ratio est, quia cùm executor assumpserit partes judicis, judicamus de eo sicut de judice. Sed processus judicis valet si exceptio su- 35
breptionis non fuit opposita, ut firmatum est suprà. Ergò & processus executoris. Si verò executor assumit partes executoris; tunc processus est ipso jure nullus secundum prædictos & Abb. *cons. 129. super quæstionis materia, numer..... lib.....* Et est ratio; quia tunc processus venit 36
accessoriè ad gratiam & ideò vitiatur ad limites ipsius gratiæ, argum. *regulæ accessorium, de regul. jur. in 6.* ad hoc *cap. Constitutus, supra eodem,* & *c. cùm nostris, de concess. præben.* & *c. cùm olim de dolo & contum.* & quod processus veniat accessoriè ad gratiam, est textus in *cap. Si super de offic. de leg. in 6.* Quam distinctionem in effectu posuit Bald. *in l. præscriptione, col. 4. vers. Ego dico quod etiam, C. Si contra jus.* Nam ut ipse ait, quandò in privilegiis est annexa causæ cognitio, puta, Provideas Titio si eum idoneum inveneris, statur declarationi Commissarii factæ causâ cognitâ licèt non fundetur in causa veritatis; & si quis ex hoc gravatur, appellet: allegat Innocent. *in*

c. fin. de præsumpt. & gloss. in Clem. 1. de offic. deleg. si autem non est annexa causæ cognitio; sed Princeps disponit per se ipsum motus ex obreptione impetrantis: tunc ipso jure non valet privilegium per eum impetratum. An autem & quandò executor possit assumere partes judicis, notant Innoc. & DD. in *d. c. fin. de præsumpt.*
37 Postremò investiganda est ratio diversitatis cur subreptio magis inficiat litteras gratiosas, quam contentiosas: videbatur enim oppositum statuendum fuisse; quia gravior est causa Principem fallere in materia justitiæ, quam in materia gratiæ. Nam per subreptionem in gratia non læditur nisi Princeps. At in materia justitiæ non solùm læditur Princeps; sed etiam tertius cui præjudicium infertur, argum. *c. Super eo, de offic. deleg.* & *l. 2. §. Si quis à Principe, ff. Ne quid in loco publ.* Doctores laborant in perquirenda ratione differentiæ. Abb. hic dicit hujusmodi rationem non reperiri in jure expressam. Sed inter rationes, quæ à Doctoribus assignantur, eam esse satis apparentem; quia faciliùs conceduntur litteræ de justitia & quia magis videtur ingratus qui nititur obtinere beneficium per subreptionem. Undè non mirum si subreptio magis vitiet litteras gratiæ, quàm litteras de simplici justitia. Sed secundum Felin. hic in fine meliorem rationem reddunt Cardin. & Imol. videlicet quia litteræ ad beneficia tribuunt jus. At litteræ ad lites tribuunt judicem; sed non jus. Undè cùm primæ sint majoris præjudicii, propterea faciliùs inficiuntur. Cogitabam posse assignari aliam rationem diversitatis, videlicet quia in litteris gratiosis cum non sit pars, quæ possit excipere de subreptione, impetrans verisimiliter diù pergeret in detentione beneficii injustè occupati. Undè cessante provisione hominis, necesse fuit ut Lex provideret inficiendo gratiam, ut sic falsus peccator consuleret conscientiæ suæ, aut per gratiam *perindè valere,* aut per cessionem beneficii, secundum ea, quæ de intrusis & titulum non habentibus leguntur & notantur *in cap. Nisi cum pridem §. Propter conscientiam,* in gloss. *in ver. Dumtaxat infrà de renunt.* & in *c. Ex frequentibus, de institut.* At verò in litteris justitiæ adest pars cujus interest, quæ potest opponere exceptionem subreptionis & appellare. Undè stante provisione hominis non oportuit ut Lex provideret per irritationem litterarum ad textum; in *l. Quamdiù, la seconda, ff. De acquir. hæred.* & gloss. magna in *lib.* 2. & ibi per Camum & Bartolum, *cod. De jure emphiteut.*
Hanc materiam subreptionis litterarum & processûs desuper habiti magistraliter examinat Compostell. in capite *Super litteris, à num. 6. vers. Quæritur primò supra eodem.* Constituit enim duo membra principalia. Primum, an & quandò valeat processus habitus super litteris subreptitiis. Secundum, quandò hujusmodi exceptiones de falsitate suggesta vel veritate suppressâ debeant & possint proponi. Et circa primum membrum distinguitur inter litteras Justitiæ ad lites etiam super Beneficiis & inter litteras impetratas ad Beneficia obtinenda. Item inter Privilegia. Cujus dicta sunt magni effectûs & quotidiè allegantur, ut inquit Abbas hic *num. 10. vers. Et circa hunc articulum,* qui utrumque
38 membrum distinctionis Compostellani latè prosequitur, quorum dicta in effectu resolvit more suo in ampliationes & fallentias Felin. *num. 17. & seqq.* Pulchrè etiam in hac materia loquitur Bald. hic *num.* 8. quærit enim cum glossa magna numquid per litteras subreptitias detur Jurisdictio. Et distinguit inter litteras gratiosas & contentiosas. In gratiosis dicit referre: an Jurisdictio detur de virtute litteræ gratiosæ, scilicet cum littera; an seorsùm. In primo casu dicit nullam esse Jurisdictionem, quia cum principale sit nullum: ergo & potestas ex eo: allegat Innoc. in capite *Ad aures* & capite *Cæterùm supra eodem;* in secundo autem casu benè datur Jurisdictio secundùm eum, sed elidi potest ope exceptionis, allegat eumdem Innocent. in capite *Cum dilectus supra eodem,* quia principale est validum & sine vitio: licèt accessorium non sit absque vitio; litteras autem contentiosas concludit non esse nullas; & nisi excipiatur de subreptione: per eas dari efficacem Jurisdictionem. Hoc tamen intellige
39 si litteræ sint subreptitiæ, prout loquitur Bald. & alii præallegati, secùs si sint falsæ, quia tales reverà non sunt litteræ, sicut falsus Procurator non est Procurator; & ideò indistinctè nullam conferunt Jurisdictionem: imò sunt irritæ ipso jure, ut determinat Innoc. in *d.* capite *Super litteris* in glossa *incip. imò sine forsan, num. 6. vers. Sed quid si litteræ falsæ dicuntur, cum vers. sequen. usque ad finem illius glossæ.* Latè Ægid. Bellam. *decis. 84. incip. Executoria,* ubi in fine refert hanc distinctionem posuisse Cynum *in lege Præscriptione in 4. col. Cod. Si contra jus;* & sequitur hic Felin. *num. 21. vers. Fallit septimò.* Et circa hanc declarationem vide quod de quodam Regulari, qui in Hispania Litteras Apostolicas dispensationum Matrimonialium falsificavit: plenè scripsi in capite *Super eo, infrà de crimine falsi.*

Quæro, numquid annua pensio sit Beneficium & veniat 40
Beneficii appellatione.
Observandum est pro clariori solutione quæstionis pro- 41
positæ, duas esse species pensionum. Quædam enim est pensio quæ assignatur in titulum Beneficii Ecclesiastici, ut contingit cum Ecclesia redditibus abundat; & caret suffragio Ministri & autoritate Superioris statuitur ut ibi sit unum Beneficium pro Clerico cui assignetur pensio seu portio fructuum ejusdem Ecclesiæ annuatim percipienda. In quibus terminis loquitur textus in capite *Conquerente, infrà de Clericis non residentibus.,* ut ibi declarat Abbas *num.* 5. 42
Nam super fructibus unius Ecclesiæ constitui potest certum Beneficium assignando certam pensionem ex redditibus Ecclesiæ pro temporalitate Beneficii noviter creati, ut idem colligit ex eo textu *num. 1. in 1. notab.* dummodò id non fiat in fraudem: quo casu est locus prohibitioni Concilii Generalis, de qua in capite *Extirpandæ, §. Qui verò in fine de præb.* ibi, Ne quis in fraudem de redditibus Ecclesiæ, quæ curam habere debet proprii Sacerdotis: pensionem alii quasi pro Beneficio conferre præsumat: ut fusiùs explicat ipse Abbas, *eodem numero* 5. Itaque cessante fraude super fructibus Ecclesiæ potest constitui certa pensio nomine Beneficii, ut in *d. cap. Conquerente* notant Antonius de Butrio *in 1. notab.* Petrus de Anchar. *num.* 2. & Joannes de Imol. *in 1. notab.* ubi ex eo textu deducit super uno Beneficio posse aliud Beneficium creari, videlicet ut certa 43
quantitas pecuniæ annuatim pro alio Beneficio percipiatur. Quod verum intelligit, si id fiat absque vitio simoniæ & absque scissura Beneficii justâ causâ suadente, secundùm ea quæ habentur in cap. *Vacante* & cap. *Maj. de præbend.* & sequitur ibi Alexander de Nævo *in primo not. m. 2. & 3.*
Et de hac pensionis specie non ambigitur quin verè, & propriè sit beneficium Ecclesiasticum, ut probatur in præ- 44
dicta Decretali *Conquerente.* Nec refert, quod appelletur pensio, quia non est vis in nomine, & cum sit titulus 45
beneficii, definitur sicut beneficium. Ita Card. *In Clem. 1. §. Eadem, num. 4. vers. Seu quatenus est beneficium, de supplen. neglig. Prælator.* Petr. de Anchar. *in cap. 1. n. 5. vers. Sigitur prædictæ conditiones de regul. jur in 6.* Abb. *cons. 46. incip. Illud de jur. quæritur vers. Quartum consideratur lib.* 2. Cacciasup. *de pension. quæst.* 12. Gigas *in eod. tract. quest. 1. num. 1. & quæst. 28. n. 20. quæst. 99 num.* 23. Redoan. *de simon. 2. par. cap. 14. num.* 18. & Covarr. *pract. quæst. cap. 36. num. 10. vers. Quartò quoties.*
Et hinc fit ut de pensione hujusmodi facienda fit mentio in litteris, perinde ac de beneficio, ut notat Calder. 46
cons. 30. incipien. An si sacristæ, in fine, vers. Nec obstat, de præb. Butr. *in cap. Postulasti, col. 1. num 7. vers. Quæritur aliquis,* & ibi etiam Card. *col. penult. vers. Secundo quæro,* & Imol. *col. 2. vers. Potest quæri supra eod.* & Gigas *de pension. quæst. 67. num.* 1.
Hinc etiam fit, ut quemadmodum de beneficio Ecclesiastico provideri debet purè, & sine pacto, vel condi- 47
tione, & non pro ullo commodo temporali, aliàs committeretur simonia, *c. Quam pio 1. quest. 2. cap. fin. de pact. cap. Consulere, de simon.* Eodem modo simoniacum est pecuniam dare pro hujusmodi pensione obtinenda, ut concludit Abbas *in præalleg. cons.* 47. & Gigas *d. quest. 99. num.* 23.
Hinc demum alia plura deduci possunt, de quibus plenè ibi per Gigantem *à 1. usque ad num.* 6.
Quædam verò est pensio, quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus Ecclesiæ, & alicui assignatur 48
autoritate Superioris. Quam Guil. de Monte Laudu. & post eum Card. in *d. Clem. 1. §. Eadem, num. 4. de supplen. neglig. Prælat.* sic definiunt, videlicet: Pensio est certa portio ex aliqua mensa, vel beneficio ex causa ad tempus, non in perpetuum separata, & sequitur ibidem Imol. *col. 3. vers. Circa secundam partem,* & Gigas *d. quæst. num.* 1. Quæ definitio Secundum Card. convenit pensioni quatenus est commodum temporale tantum & non quatenus est titulus beneficialis. Et dicitur pensio à pendeo, quia dependet formaliter à beneficio à quo detrahitur, sicut ususfructus à proprietate, *cap. fin.* 50
de pignor. c. Possessione, 16. quest. 1. c. Quicunque, 12. quæst. 2. & cap. Quamvis, il 1. de præb. lib. 6.
Et de hac secunda pensionis specie celebris est controversia inter Doctores, num sit beneficium, & beneficii nomine intelligatur. Abbat. Antiqu. *hic in princip.* Post Vincen. quem citat, per hanc Decretalem tenet eum, qui recipit annuam pensionem autoritate Apostolica, non posse impetrare litteras ad beneficia, nisi de pensione specialem 51
mentionem faciat. Quod etiam tenent Joan. Andr. *num.* 4. qui verbum, *De illis,* supplet, & *de annua pensione pro illis obtenta.* Abbat. Sicul. *num. 4. vers. Et dicit hic Joan. Andreas* & Felin. *numer. 1. in eod. versic.* Rationem reddit Abbas Antiquus, quia nomine beneficii ha-

51 *Pensionis facienda est mentio in litteris ad beneficia sicut, & beneficii.*
52 *Pensio repræsentat ipsum beneficium.*
53 *Dictio*, alius, *implicat similia.*
Nisi per alia jura declaretur aliquid non esse simile num. 56.
Item denotat diversitatem in supposito & identitatem in substantia & est implicativa ejusdem generis, num. 55. *&* 65.
54 *Nullum simile est idem.*
57 *Subrogatum sapit naturam ejus, cujus loco subrogatur.*
58 *Sed non est idem cum subrogato.*
59 *Patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, quamvis beneficium repræsentet, non tamen est beneficium.*
60 *De Præstimoniis an debeat fieri mentio in litteris & num.* 62.
61 *Hospitale an sit beneficium, anve de eo in litteris sit facienda mentio & n.* 63.
64 *Referuntur autores & fundamenta pro sententia negativa.*
66 *Pensio non includitur in mandato de providendo alicui de beneficio usque ad certam summam.*
Intellectus c. Quamvis, de præb. lib. 6. *ibidem & num. seqq.*
67 *Beneficium curatum in mandato de providendo, non comprehenditur beneficii appellatione.*
68 *Ecclesiarum civitatis appellatione in litteris beneficialibus non includitur Cathedralis.*
69 *Pensio ex stilo Concilii Tridentini non habetur pro beneficio & n.* 130.
70 *Dictio*, verò, *est adversativa præcedentium & adversatur in jure & in facto.*
71 *Pensio est stipendium merè temporale, nihil habens spiritualitatis annexum & cadere potest etiam in laicum & n.* 81. *&* 128.
72 *Item potest pretio constitui, transferri, ac redimi sine labe simoniæ.*
73 *Nec de illa fieri debet mentio in litteris.*
74 *Pensio quæ hodie ex stilo assignatur loco beneficii, an sit beneficium Ecclesiasticum & veniat illius appellatione & jnu. seqq. usque ad num.* 121.
75 *Non est quid merè temporale; sed spirituale vel spirituali annexum & prærequirit clericatum instar beneficii & num.* 81.
76 *Nec reservari debet nisi in habitu Clericali & tonsura incedentibus, præterquam si non excedat sexaginta ducatos auri de Camera.*
77 *Clericatus tamen requiritur, etiamsi pensio sexaginta ducatos non excedat.*
78 *Laico reservari non potest, nisi per Papam.*
79 *Pensionarii olim non tenebantur ad horas; sed hodie ex Constitutione Pii Quinti, obligantur ad officium parvum Beatæ Mariæ Virginis.*
80 *Pensio datur hodie propter officium, sicut beneficium.*
81 *Et in Rotæ auditorio receptum est, ut non sit quid profanum; sed annexum spirituali.*
82 *Simoniacum est pensionem constituere, vel transferre, aut redimere pecuniæ interventu.*
83 *Pensio extingui non potest anticipatis solutionibus sine autoritate Papæ.*
84 *Gratis tamen remitti & condonari potest in totum, vel in parte simpliciter, vel ad tempus.*
85 *Subsidium charitativum solvitur de pensione sicut de beneficio.*
86 *Seminarii taxa solvi debet ex fructibus non modò beneficiorum; sed etiam pensionum.*
87 *Pensionarii tenentur ad Collectam per Clericos solvendam, sicut cæteri beneficiati.*
88 *Annata sicut solvitur de beneficiis excedentibus viginti quatuor ducatos; ita hodie de pensionibus ultra summam ducatorum quatuordecim & n. seqq.*
89 *Et in expeditione litterarum provisionis beneficii, super quo est pensio reservata, solvitur detracta pensione,*
98 *Illegitimus sicut non est capax beneficii, ita nec pensionis sine dispensatione.*
91 *Pensio extinguitur per professionem regularem pensionarii.*
92 *Item per contractum Matrimonii.*
93 *Et quid si pensio fuerit reservata laïco de Ecclesia benè merito, aut pro servitio Ecclesiæ impenso, vel impendendo.*
94 *Et quid si fuerit reservata Clerico pro temporali servitio.*
Et in gratia pensionis an fieri debeat mentio tam de beneficio, quàm de aliis pensionibus, ibid. vers. Sextò facit & n. 116.
95 *Pensionis fructus, sicut & beneficii, licitè vendi & locari possunt dummodò non ad vitam, vel ultra triennium sine autoritate Papæ.*
96 *Pensionarius sine beneplacito Apostolico non potest constituere pro pecunia procuratorem irrevocabilem ad fructus pensionis exigendos.*
97 *Cancellaria habet pensionarios pro beneficiatis & vult in litteris fieri mentionem de pensionibus, sicut de beneficiis & n.* 132.
98 *Beneficium Ecclesiasticum ex sui natura debet esse perpetuum & n.* 118.
99 *Pensio non vacat; sed extinguitur morte pensionarii, sicut ususfructus morte usufructuarii.*
100 *Beneficium requirit canonicam erectionem, aliàs non est beneficium.*
Vicarius perpetuus constitui non potest sine erectione tituli Vicariæ, ibid.
101 *Pensio Clerico assignari potest sine ulla erectione, aut canonica institutione.*
102 *Pensionarius non dicitur sponsus Ecclesiæ, nec ullum spirituale conjugium, vel quasi cum Ecclesia contrahit.*
103 *Beneficiatus intitulatur & obligatur Ecclesiæ.*
104 *Titulus & beneficium pro eodem assumuntur.*
105 *Pensionarius non intitulatur, nec ad residentiam tenetur*
106 *Beneficium quamvis resignari non possit; pensio tamen potest extingui sine superioris autoritate.*
107 *Definitio quid sit.*
108 *Quidditatem rei ostendit.*
109 *Et differentiæ specierum non cognoscuntur, nisi per definitionem.*
110 *Benficium quid sit.*
111 *Nomen debet esse consequens rei.*
112 *Pensio ex sententia Rotæ est quoddam jus temporale, id est ad tempus separatum & formale per se distinctum à beneficio.*
113 *Pensio in materia odiosa & strictè intelligenda non venit beneficii appellatione.*
114 *Etiamsi beneficium exprimatur per dictionem universalem* quodcumque.
Secus si materia sit favorabilis, ibid. & num. 117. 123. 124. 131. *&* 134.
115 *Pensionem transferens, aut redimens pro pecunia sine autoritate Papæ, quamvis simoniam committat, non tamen incidit in excommunicationem Extrav.* 2. *de Simon.*
116 *Beneficiorum etiam manualium fieri debet mentio in mentis,*
117 *Pensio in materia favorabili venit beneficii Ecclesiastici appellatione non ex proprietate vocabuli sed per interpretationem extensivam & num.* 129.
118 *Beneficia manualia verè & propriè non sunt beneficia.*
119 *Etiamsi autoritate Episcopi sint fundata.*
120 *Capellania si ex perpetua fiat amovibilis ad nutum desinit esse beneficium.*
121 *Clericus primæ tonsuræ, qui beneficium Ecclesiasticum à se possessum resignavit; reservata sibi pensione, an gaudeat privilegio fori, licet in habitu & tonsura non incedat & num* 127. *& seqq.*
122 *Constitutio Clementis VII. adimens in criminalibus privilegium fori Clericis dominii Reipublicæ Venet. refertur.*
123 *Clericus pensionem obtinens an veniat appellatione Clerici non beneficiati, de quo prædicta constitutio loquitur.*
124 *Regressum habens dicitur habere jus ad beneficium.*
125 *Constitutio exorbitans, strictè intelligi debet ut minùs lædat jus commune, quàm fieri possit.*
126 *Fori privilegium Clericis indultum est de jure divino.*
131 *Pensionarius ex declaratione Gregorii XIII. censetur beneficiatus ad effectum gaudendi privilegio forì Ecclesiastici.*
133 *Homicida voluntarius, ejusve socius potest obtinere, & obtentas retinere pensiones absque dispensatione, nonobstante* cap. 7. sess. 14. Concilii Tridentini.
235 *Episcopus non potest quemquam ad sacros Ordine promovere ad titulum pensionis, nisi pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.*
136 *Pensio non est titulus ad Ordines sacros, nisi dispensativè.*
137 *Tonsuræ collatio facta ab Episcopo familiari suo triennali, valida est, si statim ei reservata fuit pensio.*

Ad

1 *Ad audientiam* il. secundo. Si habens litteras Papæ ad beneficium, eis propter annuam pensionem renunciat, non valent litteræ beneficiales per eum hoc tacito impetratæ. Hoc dicit. Dividitur in duas partes. In prima ponitur facti narratio, in secunda provisio, ibi, *fraternitati.*

Nota primò ibi, *annuas pensiones, seu alia beneficia*, appellatione beneficii non venire annuam pensionem, quæ reservatur super fructibus Ecclesiæ. Sed de hoc latissimè dicam infra in prima quæstione.

Secundò nota ibi, *de illis mentione non habita*, impetrantem teneri mentionem facere non tantùm de beneficiis obtentis, ut in *cap. Postulasti, supra eod.* sed etiam de litteris priùs impetratis ad beneficium, etiam extinctis, eiant enim hoc casu extinctæ per renunciationem, *c. Sane de renunc.* & *c. Cùm pridem, de pact.* Et tamen de illis oportuit fieri mentionem, ubi hic per Goffr. & Host. *n.* 4. *in ver. Occasione*, Card. *num.* 2. *in quartò notab.* & Abb. *n.* 4. reddentes rationem, quia ex quo per litteras consequi poterat beneficium, & per eum stetit quo minùs consequeretur; perindè est ac si consecutus fuisset, ut in *Reg. sexti, Cum per eum.* Quoniam qui ad rem actionem habet, ipsam rem habere videtur, ut *l. Qui actionem, ff. de regul. jur.* & *l. Nemo videtur, ff. De in integ. restitut.* Unde quasi beneficium habentes, aliud impetrare non possunt. Item secundum Abb. omne tacitum, quo expresso Princeps aut nullo modo, aut difficiliùs concessisset litteras, subreptionem inducit, *c. Postulasti, supra eod.* sed si Princeps scivisset impetrantem habuisse litteras, & eis renunciasse, utique secundas non concessisset, saltem ita facilè; præsertim cùm vigore primarum obtinuerit annuam pensionem. Hæc conclusio quod de litteris extinctis facienda sit mentio, non videtur vera, & contrarium in fortioribus terminis tenet Innocent. in *cap. In nostra num.* 4. *infra eod.* Nam secundum eum, si Canonicus postquam vigore litterarum receptus est ad vacaturam præbendam, impetravit litteras de beneficio vacante, mentione non habita de priori receptione, valent secundæ litteræ, si velit renunciare juri, quod habet ex priori receptione. Quia, inquit, non credimus hanc veritatem suppressam talem, qua expressa, litteras non habuisset, argum. *cap. Pastoralis 7. quæst. 1. cap. Cùm secundum, infra de præb. & argum. cap. Super litteris, supra eod.* Præterea de beneficio resignato, quod plus est, non est
3 facienda mentio in impetratione secundi beneficii. Et hoc servat curia. Ergò nec facienda est mentio de litteris ad vacaturam præbendam priùs renunciatis, quod minùs est, *cap. Quoniam de concess. præbend. lib.* 6. *argum. cap. Ex parte, il.* 3. *infrà de decim.* Demum à priori sententia recedit Abb. in *cap. Pax. infra eod. sub num.* 9. *cod. penult. vers. Credo etiam*, ubi firmat de litteris priùs purè renunciatis non esse opus mentionem facere in secundis, subdens hoc sensisse ibi Innocentium in fortioribus terminis. Nec secundum eum obstat hæc Decretalis, quia impetrans consecutus fuerat pensionem, vel aliud beneficium vigore primarum litterarum; ideòque tenetur de illis mentionem facere, secùs si nihil fuisset consecutus. Et ad hæc facit hic textus à contrario sensu, & sequitur Fel. *hic num.* 1. *vers. Adde quæ dixi*, & in *d. c. Postulasti, supra eod.*

4 Tertiò, nota duas differentias inter expectantem vigore mandati Apostolici de providendo & intitulatum in beneficio. Prima differentia est, quia expectans potest pro libito renunciare litteris impetratis & earum commodo non solùm expressè, ut hic patet, sed etiam tacitè, ut in *cap. Veniens* & *c. Sanè infra de renunt.* At verò intitulatus non potest beneficio renunciare sine licentia superioris, *c. Admonet*, & *c. Quod in dubiis, eod. tit.* Abb. *hic num.* 3. Ratio differentiæ est, quia inter beneficiatum & Ecclesiam vinculum spirituale contrahitur, quod sine autoritate Superioris dissolvi non potest, *cap. Sicut in unaquaque, 21. q. 2. c. Inter corporalia. c. Quantò*, & *c. fin. de transl. Episc.* & *c. Nisi cùm pridem. §. Verum* ibi, *non debes de-*
5 *serere sponsam tuam, cui desigendo manum apud extraneam de fide media copulasti, de renunciat.* At expectans nullum contrahit vinculum spirituale cum beneficio, quod expectat, nec habet jus in re, ut in *c. Quoniam, de concess. præb. lib.* 6. & fusiùs patebit infra *n.* 7. *& seqq.*

6 Altera differentia est, quia expectans potest renunciare litteris Apostolicis pro pecunia, seu alia re temporali sine labe simoniæ, ut hic videtur probari, quia Pontifex non reprobat annuam pensionem ab impetrante receptam.
7 Et est ratio, quia per litteras ad beneficium obtinendum non dicitur quis consequi jus spirituale, ex quo adhuc non est receptus in Canonicum, nec dum beneficium est assecutus. Et ità, licet vacillando, concludit, *gloss. hic in vers. Renunciantes*, quam dicit esse mirabilem, Abb. *num.* 6. & nunquam oblivioni tradendam propter illius autoritatem. Idem videtur sentire Bald. *num.* 2. *in ver. Beneficio litterarum.* Nam, ut ipse ait, textus non dicit beneficio Ecclesiastico, quia nondum illud erat adeptus, sed adepturus quasi dicat renunciavit officio judicis, quod oritur ex litteris obtentis super provisione; & ideò non est simonia, quia jus spirituale nondum erat formatum & infra *num.* 7. concedit non committi simoniam, si hoc fiat jussu & autoritate Episcopi, vel redimendo suam vexationem, argum. *l. Furti. §. Qui jussu l. Quoniam, ff. De insam.* At verò intitulatus renuncians beneficio pro pecunia vel commodo temporali, absque dubio involvitur crimine simoniæ, *c. Cùm pridem* & *c. fin. infra de pact. gloss. in ver. Dimittere* & DD. in *c. Ex parte il.* 1. *de offic. de leg.* Abb. Antiq. *hic num.* 4. *in ver. Renunciantes.* Verùm hanc posteriorem differentiam refellit Abb. Sicul. *num.* 6. *vers.* 8
Sed contrarium videtur verum, quia impetrans etsi per litteras ad vacatura non consequatur jus in re, imò non jus ad rem; consequitur tamen quoddam jus præparatorium ad beneficium obtinendum, quod est spirituale vel spirituali annexum. Exemplo præsentationis, quæ est spirituali annexa, quia parat viam ad institutionem obtinendam, quæ est 9
quid spirituale. Tu dic expectantem, licèt non consequatur jus in re, consequi tamen jus ad rem, ut est textus formalis in *c. Quoniam ex constitutione de concess. præb. lib.* 6. ibi: In quibus non esset quæsitum jus in re, licèt ad rem. Et in Extravagan. Joannis XXII: *Sedes Apostolica, de offic. de leg.* ubi, Jus ad rem expectantibus ante competens & ibi gloss. *in ver. Jus ad rem* & Bald. *hic num* 12. 10
ubi dicit expectantem quamvis non habeat jus spirituale complectivè; habere tamen initiativè. Quare si huic juri pro commodo temporali renunciet, proculdubio simoniam committit. Et hoc contra gloss. tenet expresè Innoc. *n.* 1. Ait enim. Si pro pecunia vel aliquo temporali renunciasset litteris, cùm ex eis habeat jus ad petendum spirituale beneficium, esset simonia, argum. *c. prox. supra eod.* sit sequuntur totidem verbis Hostiens. *num.* 3. *in ver. Talster venditas* Joan. Andr. *num.* 10. & plerique alii. Subdunt tamen Hostien. & Joan. Andr. esse simoniam, si ex 11
pactione partium renuncietur litteris, & assignetur annua pensio; secus si purè fiat renunciatio ex officio Superioris, vel amicis intervenientibus, & postea reservetur ei annua pensio, quia tunc non est simonia. Et ita intelligunt *cap. Sanè*, & *cap. Veniens de renunciat.* & *cap. Cùm pridem, de pactis.* Et consentit Bald. *num.* 12. qui explicans more suo mentem Innocentii. Aut renunciatio, inquit, est facta causativè, & est simonia: aut simpliciter, & non in fraudem; & non est simonia, sed est potiùs providentia æquitatis. Nam æquum est ex quo renunciat, ut fiat sibi aliqua recompensatio, arg. *Sed si lege, §. Consuluit, ff. de petit. hæred.* Cæterùm ut hæc transeant sine vitio, per superiorem 12
sunt explicanda, secundùm Hostiens.

Quartò nota, ea quæ præcipiuntur à jure, in pactum deduci 13
posse etiam in spiritualibus absque vitio simoniæ. Quod optimè probat hæc littera. Nam expectans de jure 14
non poterat secundum beneficium adipisci, nisi priùs renunciaret litteris. Undè prædicta renunciatio tanquam juri consentanea licitè potuit in pactum deduci. Et secundùm hoc expone verbum, *venditas*, id est tali pacto renunciatas. Ad idem *c. Eleutherius, in princ.* & in *gloss.* 1. 18. *quæst.* 2. *c. Contra mortem*, 6. *dist. cap. De Syra*, 28. *dist.* & *cap. Significasti, in princip.* & in *gloss. secunda infra de elect.* & tenent *hic gloss. in vers. Nunciantes*, Innocent. *in princ.* Hostiens. *num.* 3. *vers. Vel dic quod ex quo assignabatur.* Joan. Andr. *num.* 10. *vers. Si verò beneficium*, & Felin. alios cumulans, *num.* 8. Quinimò 15
ob hanc rationem secundùm gloss. Innocent. & alios prealleg. etiamsi quis haberet beneficium, & vellet secundùm obtinere, in pactionem posset deducere resignationem primi, quia ad hoc de jure tenetur, & tacitè inest, cùm non possit esse duplex, *cap. Cùm non ignores*, & *cap. Cùm jam dudum de præb. cum suis concordant.* At idem bonus textus in *cap. Ex parte, il.* 2. *in princip. de Clerc. non resident.* ubi patet obligationem de facienda residentia, quæ de jure inest, posse in pactum deduci etiam in ipso actu assecutionis beneficii Per quem textum suprascriptam conclusionem firmat Gemin. *in cons.* 84. *num.* 14. *vers. Non* 16
obstat, quòd ista conditio, Ratio est secundùm Anton. de Butr. in *cap. Cùm M. de constitut.* relatum hic à Felin. *num.* 8. quia propter concursum juris quandoque quid annectitur ad naturam alterius, ut in *cap. Cæterùm, de judic. cum similib.*

Intellige tamen conclusionem ut supra firmatam, dummodo id, id quod deducitur in pactum, deducatur eo modo, quo de jure tacitè inerat; secùs si alio modo, quia esset simonia, puta si ex pacto eligatur sepultura in eo loco, in quo quis de jure alias sepeliri debet at, ut notat glos. *in cap.* 1. *in vers. Apud quos*, & in *vers. Pacienda, de sepult. lib.* 6. quia cùm jus sepulturæ concel-

clesiæ continetur pensio, & quidquid aliud percipitur ab Ecclesia, *cap. Ex multis*, 1. *quæst.* 3. *cap. Post*
sessiones, 16. *quæst.* 1. Undè quemadmodum tenetur im-
petrans facere mentionem de beneficio, *cap. Postulasti su-*
pra eod. Ita & de pensione. Et fuit sententia Innocentii
in *d. cap. Postulasti*, *in fine*, ait enim: Et quod dicit de
Vicaria, *id est ut de illis sit facienda mentio in litteris*,
idem intellige, si habeat aliquam possessionem ab Eccle-
sia, vel redditum, vel pensionem, & allegat hanc de-
cretalem. Verum citati Autores intelligi possunt de pri-
ma specie pensionis, quæ assignatur in titulum beneficii.
Et ita autoritatem Innocentii intelligit Calder. *d. cons.* 30.
in fine, dicens eam esse intelligendam de possessione, vel
redditu, quæ assignata fuerunt loco beneficii, quod debe-
batur ratione litterarum: vel aliàs; & quod ita intel-
lexerit Innocentius, probat hæc decretalis, quam allegat,
& æquiparatio Vicariæ, quæ datur in titulum; alioquin si
intelligeretur de alia pensione, ut Calderin. inquit, no-
52 esset benè dictum. Et ita etiam potest intelligi Bald. *hic*
in princ. dum ait: pensio repræsentat ipsum beneficium,
argum. *l. fin. ff. Mand.*

53 Sed clarè Andr. Barbatia solus contra omnes, ut in-
quit Felin. *hic in princ. vers.* sed Andreas Siculus, te-
net strictè, & propriè loquendo appellatione beneficii ve-
nire etiam pensionem, eique subscribunt, Paul. Roman.
in tract. de pension. cap. 6. *num.* 34. & *cap.* 7. *num.* 16.
& Andr. Gambara in *tract. de offic. legat. lib.* 6. *à n.*
309.

Et primò arguit sic. Dictio, *alius*, implicat similia,
gloss. & Doctores in *cap. Sedes*, *supra eod.* Sed dictio,
alius, hic ponitur inter pensiones, & beneficia. Ergo pen-
siones; sunt beneficia.

Sed huic argumemto respondetur negando consequen-
tiam. Peccat enim in forma, & hoc tantùm concludit,
videlicet. Ergò pensiones sunt similes beneficiis. Et hoc
54 modo concludendo, argumentum retorquetur. Nam si pen-
sio est similis beneficio. Ergò non est beneficium, quia
nullum simile est idem *l. Quod Nerva ff. Depos.* & *l.*
Actionis verbo 3. §. 1. *ff. De action. & oblig.* ubi gloss.
in ver. obtinent. Notat nihil esse id, cui idipsum simile
est. Item aliud est esse tale, aliud haberi pro tali, ut
notat Bartol. in *l. Si maritus*, §. *legis ff. de adulter.*

55 Deindè responderi potest, imò dictionem *alius* signi-
ficare diversitatem, ut *l. Si fugitivi*, ubi textus cum
gloss. *Cod.* *de serv. fugit.* §. *Gallinarum*, *institut. de re-*
rum divis. & in proposito notat Bald. *hic num.* 2. Car-
din in 2. *notab. num.* 1. & Abb. *in* 1. *notab.* Sed de hoc
infrà *num.* 65.

56 Tertiò loco respondet. Felin. hic, & Joan. de Selv. *in*
tract. de benef. 1. *part. quæst.* 3. majorem propositionem
esse falsam, quando per alia jura est declaratum, aliquid
non esse simile, ut idem Felin. not. in *d. cap. Sedes*;
supra eodem. Et ita est in proposito per *cap. Quamvis*
de præb. lib. 6. Secundò arguit sic: Subrogatum sapit
57 naturam ejus, cujus loco subrogatur, *cap. Ecclesia*, *il.* 1.
Ut lit. pend. cum similibus. Sed pensio subrogatur loco
beneficii. Ergò est beneficium.

58 At similiter respondetur negando consequentiam. Nam
hæc ratiocinatio concludit tantùm, ut pensio sapiat na-
turam beneficii, non autem ut sit beneficium, quoniam
quod sapit naturam alterius, non est id, cujus naturam
59 sapit, ut probatur *in l. Non solum*, *ff. Rem ratam habe-*
re, ubi stipulatio reprehendat actionem; & tamen non est
actio. Et est simile in patrimonio, ad cujus titulum quis
ordinatur, juxta textum in *cap. Cùm secundum de præb.*
quod sapit naturam beneficii, & tamen non est benefi-
cium, ut not. gloss. 1. in *c. Tuis eod. tit.* quæ ab om-
nibus approbatur, ut inquit Gigas *de pension. quæst.* 28.
num. 4. *vers. Nam sess.* 21. ubi beneficium & patrimo-
nium, ad cujus titulum quis ordinatur, ponuntur tanquam
diversa.

Tertiò deniquè arguit sic: De beneficio Ecclesiastico
debet fieri mentio, *Si motu proprio de præb. lib.* 6. Sed
de pensione debet fieri mentio, ut hic. Ergò pensio est
beneficium. Verùm hic quoque malè ratiocinatur Barbatia.
Nam ut argumentum concluderet; oporteret ut major pro-
positio esset universalis affirmativa, videlicet: Omne id,
60 de quo fieri debet mentio in litteris, est beneficium. Vel
negativè concepta; id est in litteris non debet fieri men-
tio. Ergò pensio est beneficium. Sed arguendo hoc modo;
major est falsa; tolle instantiam etiam de præstimoniis fieri
debet mentio, ut tradit Felin. *in cap. Postulasti*, *supra*
eodem. Imò & de patrimonio secundùm Vincentium, & 61
alios; licèt Innocentius, & communis contrà. Et tamen
nemo affirmaret hæc esse beneficia Ecclesiastica. Rursus
fieri debet mentio in litteris de Hospitali, quod datur in
titulum, secundùm Cardin. *in Clem.* 2. *num.* 8. *in* 10.
quæstione de officiis ordinariis & tamen Hospitale non
est beneficium. Clem. *Per litteras de Præben.* gloss. 1. *in*
Clem. Si beneficiorum, *de decim.* Undè non sequitur, de
aliqua re fieri debet mentio; Ergò illa res dicitur bene-
ficium. Ita in effectu responder Felin. hic & Joan. de
Selv. *d. q.* 3. Verùm hujusmodi instantiæ non transeunt 62
absque difficultate, quia multi tenent præstimonia & præs-
timoniales portiones verè esse beneficia Ecclesiastica, per
c. fin. de concess. præbend. lib. 6. Inter quos Host. *in c.*
Postulasti, *super eod.* Oldrad. *cons.* 81. *num.* 2. & 3. &
cons. 140. *num.* 1. 2. & 6. Abb. *cons.* 47. *num.* 1. *lib.* 2.
Mill. *in repert. in ver. Beneficii appellatione continentur*
præstimonia Rebuff. *in praxi tit. Sæculare beneficium quo-*
tuplex, *num.* 16. Navarr. *de orat. c.* 21. *num.* 9. Et in
universa Hispania observari, ut præstimonia conferantur
Clericis in titulum perpetui beneficii, testantur Hojeda
de incompat. benefic. 2. *p. c.* 8. *num.* 15. Gonzal. *ad regul.*
8. *Cancellar. glos.* 5. §. 2. & Garzias *de benef. p.* 1. *c.*
3. *num.* 118. Licèt de jure contrarium teneant Joan. Andr.
in *d. c. Postulasti num.* 3. Gemin. in *c.* 1. *num.* 9. *de rer.*
permut. lib. 6. & alii plures.

Similiter Hospitalia quæ dantur in titulum, sunt Beneficia: 63
ut in Clement. *Quia contingit*, §. Ut *autem de relig. domib.*
Felin. in capite *De quarta*, *num.* 13. *de præscript.* undè
an hæc sint vera, ut scilicet de præstimoniis & hospitalibus
sit facienda mentio: videè per Card. *in d. Clem.* 2. *in*
10. & 11. *quæst. de offic. ordinar.* fortè meliùs responderi
posset negando minorem. imò enim de pensione quæ non
datur in titulum Beneficii, Jure communi inspecto: non
est facienda mentio in litteris, ut tenet Card. *in d. Clem.*
2. *q.* 9. & latius patebit infra *num.* 73. Nec obstat hæc
Decretalis, quæ intelligi potest de pensione quæ in titulum
assignatur & sit primæ speciei, secundùm Cald. suprà citatum
num. 46.

Itaque ut Felinus inquit, consultius fuisset hujusmodi
argumenta non ponere; sed teste Philosopho, *lib. de Cœlo*
in fine: ad pauca respicientes facilè enuntiant. Undè
præter Felinum & Joannem de Selv. hanc Siculam garru-
litatem redarguunt etiam Andreas Gambara in proœmio
sui commenti super Constitutione Julii II. *de electione*
Romanorum Pontificum; & Gigas *de pensione quæst.* 28. *num.*
6. *ad finem.*

Contrariam igitur opinionem: videlicet pensionem, non 64
esse Beneficium nec venire Beneficii appellatione nisi largè:
prout Beneficium definitur esse benevola actio, gaudium
tribuens capienti: sequuntur communiter Doctores in capite
Quamvis, *il.* 1. *de præb. lib.* 6. videlicet Archid. *col.* 2.
in verbo *Provideri*, Joannes Andreas *col. fin. in* verbo in
glossa Pata nosier, Gemin. *in ultim. notab.* Petrus de
Anchar. *in* 3. *notab.* & Franc. *in* 2. Et in hac Decretali
Cardin. & Imol. ambo *in* 2. *notab.* Abb. *in* 1. *notab.* &
Felin. *in princ.* Staphil. *de litteris gratiæ in nova forma*
expectativarum, *num.* 27. Sarnen. *in reg. de infirm. quæst.*
16. & *de annali quæst.* 21. Caccialup. *de pension. quæst.* 12.
& *ultim.* Gigas in eodem tractatu, *num.* 28. Selva *de*
Benefic. 1. *par. quæst.* 3. *num.* 11. Card. Paleott. *de*
Notiis & spuriis, *cap.* 58. *num.* 4. Matidos. *reg.* 19.
Cancellariæ quæst. 11. *num.* 11. & *cons.* 55. *num.* 18.
& *cons.* 136. Navarr. *cons.* 11. *num.* 8. *de Constit.* &
Covarr. *practicâ*, capite 36. *numero* 10. *vers. Quarto*
quotiens.

Quinimò, excepto Andrea Siculo: hanc partem sequuntur
omnes: ut testantur Felin. & Gigas locis citatis. Et pen-
siones propriè Beneficia Ecclesiastica dici non posse, dixit
Rota *in causa Brixien. Confidentiæ* 5. *Junii* 1591. *coram*
Penia, quam ad litteram referunt moderni *de Benef. par.* 1.
cap. 5. *num.* 52.

Pro qua opinione inducitur primò hæc Decretalis in illis
verbis, *annuat pensiones seu alia Beneficia*: ponderando 65
dictionem *alia* quæ ponitur inter diversa, juxta textum
in d. l. Si fugitivi, *C. de serv. fugit.* quam inductionem
probarunt hic Bald. *num.* 2. Cardin. Abbat. & Felin. *locis*
citatis. Sed hæc inductio videtur parùm urgere, quia dictio
alia denotat quidem diversitatem in supposito; sed identi-
tatem in subitantia, ut probat Raph. Cuman. *cons.* 46.
incipien. Sine disputatione in princ. vers. Etiam additio.
Est enim dictio implicativa ejusdem generis, *l. Quidam*
relegatus ff. de rebus dubiis; & probatur in capite *Sacris*,
infrà de sepult. notant glossa & Doctores in capite *Sedes*
supra eodem & *in d. l. Si fugitivi.* Undè quemadmodùm
cùm dicitur Abbates vel alii Religiosi: non licet inferre
ut Abbates non sint Religiosi, *Clem.* 1. *in princ. de restriptis.*
Item cùm dicitur Decanatus, Archidiaconatus vel alia
Beneficia; non benè infertur ut Decanatus & Archidiaconatus
non sint Beneficia, quin potiùs concluditur oppositum: ut
in capite *Cùm in cunctis*, §. *inferiora de elect.* ita cùm dicitur
hic pensiones seu alia Beneficia: non benè infertur ut pensio-
nes non sint Beneficia; sed potiùs infertur oppositum. Et
propterea Abb. Antiq. Andr. Sicul. & alii inducunt hanc

Decretalem pro contraria opinione, ponderantes eamdem
dictionem *alia*.

66 Sed pro hac parte est textus formalis in *d. c. Quamvis*
il. 1. *de præb. lib.* 6. ubi cùm mandatur alicui provideri
de beneficio usque ad certam summam, non includitur
pensio. Et ita hunc textum ad hoc allegant hic Joan. Andr.
num. 4. *in ver. pensiones*, Bellam. *in princ. in eod. ver.*
Bald. *num.* 2. Cardin. *num.* 1. *in secundo notab.* & plerique
alii; quinimò Doctores omnes, ut inquit Gigas *de pension.*
quæst. 28. *num.* 9. *in fine* & *num.* 10.

Nec refragatur quod ille textus fundet se in ratione illa,
quod litteræ ad beneficia sint ambitiosæ & strictè intelli-
gendæ, quoniam si ex proprietate vocabuli, appellatione
beneficii veniret pensio, utique includeretur etiam in lit-
teris ad beneficia; quia in omni materia quantumcumque
odiosa & strictè intelligenda, est lata interpretatio quate-
nus requirit verborum proprietas, *lege Cum leg.* ubi Aret.
ff. De testamentis & notat Calder. *cons.* 1. *de conjugunit.*
& *affinit.* & Dec. post eum in *c. Inter cæteras*, *num.*
28. *jup. eod.* Et per hoc patet responsio ad objectum Gi-
gantis *d. q.* 28. *num.* 6. *in fine*, *vers. Prima opinione.*

67 Neque urget si dicas cum Gigante *d. q.* 28. *num.* 6.
in mandato de providendo, de quo loquitur ille textus,
appellatione beneficii non comprehendi beneficium Cura-
tum, ut deciditur in *c. Cum in illis*, *de præb. lib.* 6.
& tamen nemo dixerit beneficium curatum non esse pro-
priè beneficium. Ergò eodem modo ex eo quod in litteris
ad beneficia non comprehendatur pensio, non licet inferre
ut pensio non sit beneficium. Etenim replicari potest quòd
curatum Beneficium non comprehendatur in Mandato de
providendo: non provenire ex eo quòd Beneficium curatum
non sit propriè Beneficium; sed quia est speciali notâ dignum
& Papa non censetur voluisse illud sub tali generalitate in-
cludere, ut notant Doctores in *d.* capite *Cùm illis* & est
bona glossa *in Clement. Per litteras* in verbo *Provideri de*
præb. sicut in litteris Beneficialibus appellatione Ecclesiarum
68 Civitatis non venit Cathedralis, non quia non sit propriè
Ecclesia; sed quia propter illius honorem Papa non vult
illam includi sub tali generalitate, ut formaliter dicitur
in *d. c. Quamvis in vers. Quamquam.* At non sic est in
pensione, quia non ideò non includitur in litteris ad Bene-
ficia, quòd sit speciali notâ digna; cùm minùs sit pensio
quàm Beneficium; sed quia litteræ ad Beneficia sunt am-
bitiosæ & strictè intelligendæ. Et hanc rationem ibi exprimit
textus. Quasi dicat cùm pensio propriè non sit Beneficium
& in materia ambitiosa, sicuti sunt litteræ ad Beneficia: non
sit facienda extensio ultra propriam significationem vocis:
propterea in mandato de providendo Beneficii appellatione
pensio non concluditur. Et ita arbitror salvari posse commu-
nem inductionem illius Decretalis.

69 Pro eadem opinione inducuntur etiam aliquot Decreta
Concilii Tridentini, videlicet capite 2. *sess.* 21. ubi primò
agitur de Beneficiis ad quorum titulum Clerici Sacris Or-
dinibus initiantur, ibi: *Beneficium Ecclesiasticum & c.* Ac
deindè subjungitur Patrimonium *verò vel pensionem &c.*
70 Ponderanda est enim illa dictio *verò*, quæ est adversativa
præcedentium, capite 1. §. *Qui verò* & ibi glossa in verbo
etiamsi & Doctores notant *de regular. lib.* 6. Bald. *cons.*
412. *Verba testamenti per totum lib.* 1. & adversatur in
Jure & in facto, ut notat Abbas *cons.* 63. *Videtur primò*
in fine lib. 1. At idem, Decretum Concilii in capite 18.
§. *Ad hanc autem portionem*, *sess.* 23. & in capite 15.
sess. 25. ubi similiter pensio & Beneficium ponuntur tan-
quam diversa; ibi: *Beneficium aliquod Ecclesiasticum*; & 71
ibi *nec pensiones &c.* Nititur autem opinio communis hac
præcipuâ ratione, quia pensio hujus speciei est stipendium
merè temporale nihil habens spiritualitatis annexum: cujus,
propterea Jure communi inspecto, etiam Laicus est capax,
ut notant Bald. Felin. & alii hic Gemin. Franc. & reliqui
suprà citati *num.* 64. Laurent. in capite *Possessiones*, 16.
quæst. 1. Cardin. *in Clem.* 2. *num.* 7. *quæstione* 9. *vers.*
Contrarium de Officiis ordinariis. Gigas *de pensione*, *quæst.*
primâ num. primo & quæstione 21. 23. & 51. *numero* 2.
Ripa in capite 2. *num.* 128. *de indic.* Bursatt. *cons.* 178.
num. 27. *lib.* 2. Rebuff. *de pacif. possessor. à num.* 150. *aliàs*
123. Cæsar de Grassis *decis.* 91. *num.* 5. & *decis.* 114.
n. 8. Qualis est pensio quæ Laico assignatur in stipendium
pro servitio temporali: puta pro patrocinio, pro pulsandis
Campanis aut aperiendo fores Ecclesiæ; vel aliàs pro re-
muneratione laborum, de quibus plenè per Hostiensem,
Joannem Andream & Doctores in capite *Super inordinata*,
infrà de præb. Dixi in capite *Cùm in cunctis à num.* 90.
de elect. Pensio enim hujusmodi est omninò prophana:
undè non mirum si cadere possit etiam in Laicum, ut per
Gigan. *quæstione* 67. *numero* 2. Duaren. *in tractatu De*
Beneficiis lib. 6. *cap.* 4. & Mandos. *in regula* 19. *Can-*
cell. quæst. 11. *num.* 2. & *de signat. gratiæ tit. de pension*
in princip.

Hinc deducunt multi, pensionem hanc simplicem pretio 72
constitui, transferri ac redimi posse sine labe simoniæ: ut
post seriam & prolixam disputationem in translatione con-
cludit Gigas, *quæstione* 99. & in extinctione seu redemptione,
quæstione 45. & 87. & ante eum Hieron. Paul. in *pract.*
Cancel. vers. Quòd pensiones quæ constituuntur. Rebuff.
in repet. capite *Extirpandæ*, §. *qui verò in* 6. *not. in*
materia pensionis ad finem de præb. Duaren. *in tractatu de*
Beneficiis lib. 6. *cap.* 4. §. *Annua hujusmodi*, Redoan. *de*
Simon. 2. *par. cap.* 14. *num.* 15. Bursatt. *cons.* 126. *num.*
90. *ad finem*, *lib.* 2. Et ex Theologis Cardinalis Cajetanus
in primo tomo opus. tract. 31. *resp.* 10. & Medin. *in Summ.*
lib. 1. *c.* 14. §. 22. de quo tamen vide quod dicam infrà *num.*
75. & 81.

Hinc etiam deducunt alii de hac simplici pensione non
esse faciendam mentionem in impetratione beneficii; Quia 73
jura non præcipiunt in litteris mentionem fieri nisi de be-
neficio, *cap. Si motu proprio*, *de præb. lib.* 6. *Clem.* 2,
de offic. Ordinar. ubi hoc tenent de Eleaz. & Zenzelin.
& post eos Cardi. *num.* 7. *quæst.* 9. Imol. *col. penult.*
vers. An impetrans. Et in *c. Postulasti*, *supra eodem*, Joan.
Andr. & Henric. Boich. *num.* 5. Butr. *num.* 7. Cardin.
numer. 5. & Felin. *num.* 8. *in* 3. *declaratione*, & 30.
Corollar. Mill. *in repert. in vers. Gratia*, *vers. Decimo*
sexto, Hyeronim. Paul. *in pract. Concell. in notab. super*
vacantibus non refer. vers. Gratiam beneficii impetrans,
Capella Tolosana *decis.* 473. & ita reservat Rota, ut
novissimè testatur Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. in gl.* 5.
§. 5. *à n.* 16.

Sed major est difficultas: Quid dicendum in pensioni-
bus quæ hodiè ex stilo curiæ assignantur loco beneficii, 74
ut quis commodiùs sustentari valeat, vel ex causa resigna-
tionis, seu cessionis, ne exindè resignans nimium dispen-
dium patiatur. De his enim non immeritò ambigitur an
dici possint beneficia Ecclesiastica, & veniant beneficii Ec-
clesiastici appellatione.

Pro opinione affirmativa facit primò, quia hujusmodi
pensiones non sunt quid merè temporale, sed potiùs spi- 75
rituale, aut spirituali annexum dependenter, seu consequen-
ter initar beneficii. Patet, quia quemadmodum benefi-
cium Ecclesiasticum prærequirit clericatum, *cap. Cùm adeò*
& ibi gloss. *in vers. Nec Clericus*, *supra eod. c. Ex lit-*
teris, *infra de transact. c.* 2. *de institution.* Et hac ratione
dicitur spirituale, seu spirituali annexum dependenter, ut
docet S. Thom. *in* 2. 2. *quæst.* 100. *art.* & ibi exposi-
tores Sotus *de just. & jur. lib.* 9. *quæst.* 1. *art.* Na-
varr. in *Manual. c.* 23. *num.* 108. & scripsi latissimè in
c. Cùm pridem, *in* 5. *quæst. num.* 60. *infra de pactis.* Ita
& pensio Clericatum prærequirit ex stilo Curiæ notissimo,
de quo testantur Redoan. *de Simon.* 2. *part. cap.* 14. *n.*
13. Navarr. *cons.* 63. *num.* 5. *de Simon.* & Rota *decis.*
139. *lib.* 3. *part.* 3. *diverf.* Et hodiè est expressum in
constitutione Pii V. incipien. *Sacrosanctum*, *de revocatione*
privilegiorum circa pensiones obtinendas, & *transferendas*
per laicos, *Bigamos*, *Clericos conjugatos*; &c. in Bullar.
tom. 2. *pag.* 269. & in constitutione Sixti V. incipien.
Cum sacrosanctam, *de habitu*, & *tonsura per Clericos*, *sed*
Milites Beneficia, *vel etiam pensiones obtinentes deferendis.* 76
In Bullar. *eod. tom. pag.* 653. ubi statuitur ut Clerici
obtinentes pensiones deferant tonsuram, & habitum Cleri-
calem: Vestes scilicet talares jugiter deferre; alioquin non
gestantes dictum habitum Clericalem pensionibus sint ipso
facto privati, & pensiones extinctæ, &c. & in futurum
nonnisi actu Clericis in habitu Clericali, & tonsura ince-
dentibus pensiones referventur, cum decreto irritante,
&c. Atque ita ex hac posteriori constitutione non tantùm
prærequiritur clericatus ad pensiones obtinendas, sed etiam
ut pensionarii jugiter incedant in habitu, & tonsura,
Præterquam si pensiones insimul non excedant summam 77
sexaginta ducatorum auri de Camera, in quibus tamen re-
quiritur clericatus, licèt non delatio habitûs, & tonsu-
ræ, ut idem Sixtus postea declaravit in alia constitutione,
quæ incipit *Pastoralis.* In Bullar. *d. tom.* 2. *pag.* 654.
Quamobrem usu receptum est ut pensio non possit laico
reservari, nisi per Romanum Pontificem teste Rebuff.
de pacis. possessor. numer. 153. *aliàs* 135. Et Navarr. *cons.* 78
34. *de præb.*

Secundò pro eadem opinione facit quia ex constitutione
Pii V. incipien. Et *proximo.* In Bullar. *tom.* 2. *pag.* 347. 79
Pensionarii obligantur ad recitandum officium parvum Bea-
tæ Mariæ Virginis, licèt priùs ad Horas non tenerentur,
ut tradit Gigas *de pension. q.* 30. ubi refert ita etiam te-
nuisse Hieronimum Paulum practitum Curialem autorem
libelli, qui inscribitur Provinciale omnium Ecclesiarum *fol.*
48. *vers. Quod pensiones. in fine* & Gomes. *in regul. Can-*
cellar. de infirm. resignant. quæst. 16. Ergò pensio datur
hodiè propter officium sicut beneficium, juxta textum in 80
cap. fin. de rescr. lib. 6. *cum concord.* de quibus ibi in glos.

in verſ. Datur, ut per Navar. *de reſtitut. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 200. & ſtatutum eſt in Concilio Lateranenſi noviſſimo ſub Leone X. *ſeſſ.* 9. §. *Statuimus quoque*, adeò ut propterea
81 poſt memoratas conſtitutiones Henriquez *in ſumma lib.* 1. *c.* 13. §. 2. dixerit penſionem dari titulo Eccleſiaſtico. Quare penſionem hodiè non eſſe quid merè temporale, ſed ſpirituali annexum probarunt Navarr. *conſ.* 59. *Quidam Canonicus*, *conſ.* 62. *Status propoſitæ quæſtionis num.* 2. & 3. *ubi num.* 3. dicit Zabarellam; Cajetanum, & alios, qui dixerunt penſionem eſſe jus merè temporale, parum cautè locutos fuiſſe, & *conſ.* 65. *Fuit reſervata*, *num.* 1. *de Simon.* Et in Man. *cap.* 13. *num.* 111. Hieronim. Gabriel. *conſ.* 191. *num.* 8. *lib.* 2. Redoan. *de Spol. Eccl. cap.* 14. §. Ex *his*, *num.* 6. Mandoſ. *reg.* 19. *Cancellar. quæſt.* 11. *num.* 11. Cardin. Tolet. *in ſumma lib.* 5. *cap.* 6. Et hodiè jam receptum eſt in Rotæ Auditorio penſionem non eſſe quid prophanum, ſed annexum ſpirituali, ut patet in cauſa Britonorien. Commendæ 12. Decembris 1588. coram Gipſio, ut referunt moderni, *de reſignat. beneficior. lib.* 6. *quæſt.* 4. *num.* 54. & *in tract. De beneſ. par.* 1. *c.* 5. *num.* 19. & habetur apud Farinac. *conſ. l.* 1. *deciſ.* 63.

82 Tertiò pro eadem opinione facit, quia ſicut ſimoniacum eſt pro pecunia beneficium Eccleſiaſticum conferre, vel permutare, aut reſignare, *c. Cum pridem*, & *c. fin. de pact. c. Si quis dator*, *cum duobus ſequentib. c. Si quis objecerit*, & *c. Salvator.* 1. *q.* 3. eodem. modo ſimoniacum reputatur penſionem conſtituere, vel transferre, aut redimere pecuniæ interventu, ut tenent Adrian. *quod lib.* 4. *ad* 5. Cordub. *lib. cap. quæſt.* 21. *punct.* 1. Sayr. *de Cenſur. lib.* 2. *c.* 5. *n.* 20. poſt Paul. Rom. & Andream Gambar. ſupracitatos *num.* 53. Quinimò ut inquit Navarr. *d. conſ.* 59. *num.* 1. *de Simon.* Penſio non poteſt juſtè emi ſecundum omnes, nec redimi ſecundùm ferè omnes abſque auctoritate Apoſtolica contra Cajetanum ſentientem penſionem eſſe jus merè temporale; & ideò eſſe redimibile pecuniâ *in* 1. *tom. opuſculor. tractat.* 31. *reſponſ.* 10. Et hoc ipſum reſpondit idem Navarr. *de conſ.* 61. *in eo*, qui penſionem ſibi ſervatam ad utilitatem alterius Curialis de ipſius Curialis conſenſu ſoluta eidem certa pecuniæ quantitate in alium tranſtulit, & *conſ.* 65. in penſionario habente facultatem transferendi, qui intendebat transferre reſervata ſibi
83 facultate exigendi quoad viveret, *eod. tit. de Simon.* Quam ſententiam & Rota amplexa eſt in cauſa Pharen. penſionis 24. Januarii 1578. coram Clem. VIII. quæ habetur in impreſſis *deciſ.* 454. *num.* 7. *par* 1. *diverſor*, ubi tenuit penſionem extingui non poſſe anticipatis ſolutionibus ſine autoritate ſuperioris, poſt Præpoſ. in *cap. Agathoſæ in ſine*, 63. *diſtinct.* Samen. *in regula de infirm. qu.* 16. & Gigas *de penſion. quæſt.* 45. Et addde eumdem Gigantem. *quæſt.* 87. ubi expreſſiùs tenet penſionem redimi non poſſe pro tot anticipatis ſolutionibus ſine autoritate Papæ. Et ita ſe habet ſtilus Curiæ, qui facit jus: teſte eodem Navarr. *dict. conſ.* 61. *in fine* & *conſ.* 11. *incip. N. preſſus admodum ere alieno*, *in tit. de reb. Eccleſ. non alienan.* licèt
84 penſio uti debitum pecuniarium poſſit gratis remitti, & condonari in totum, vel in parte, ſimpliciter, vel ad tempus ſine autoritate ſuperioris, ut tenet Præpoſ. *loco citato*, Gig. *q.* 45. & Navarr. *de conſ.* 11. *verſ. Reſpondeo primò.*

85 Quartò facit pro eadem opinione, quia de penſione loquitur ſubſidium charitativum ſicut de Beneficio: ut per Bellenc. *in tractatu de ſubſid. charitat quæſt.* 75. Caccialup. *in tractatu de penſione quæſt.* 12. & Gigas *in eodem tractatu*,
86 *quæſtione* 49. Quemadmodùm & taxa pro Seminario ſolvi debet ex fructibus non modò Beneficiorum; ſed etiam penſionum, ut in Decreto Concilii Tridentini, capite 18.
87 *verſ. Ad hanc autem portionem*, *ſeſſ.* 23. Et generale eſt ut Penſionarii teneantur ad collectam per Clericos ſolvendam ex fructibus Beneficii, ſicut cæteri Beneficiati: ut pluribus probat Gigas *quæſtione* 28. *num.* 19. *verſ. Tertiò limita.*

88 Similiter de penſionibus ſolvenda eſt annata in expeditione litterarum reſervationis, ſicut ſolvitur de Beneficiis excedentibus valorem viginti quatuor ducatorum auri de Camera. Et ita obſervat Curia. Imò ſtilus habet ut quandò alicui providetur de Beneficio ſuper cujus fructibus eſt alicui reſervata annua penſio: tunc in expeditione litterarum proviſionis Beneficii ſolvatur annata, detractâ penſione. Et quidem annata ante tempora Leonis X. ſolvebatur pro pen-
89 ſionibus excedentibus prædictam ſummam viginti quatuor ducatorum; ſed tempore ipſius Leonis ſtatutum fuit ut annata ſolveretur ex penſionibus aſcendentibus ad ducatos duodecim, ut teſtatur Gigas *quæſtione* 26.

90 Et eodem modo, ſicut illegitimè natus non eſt capax Beneficii Eccleſiaſtici ſine diſpenſatione, capite *Litteras de fil. Presbiter.* capite 1. *eodem titulo lib.* 6. ita pariter ſine diſpenſatione non eſt penſionis capax, ut concludit Gigas *quæſtione* 16. *per totum.*

Quintò facit, quia ſicut Beneficia ingreſſi Religionem 91
ſecutâ profeſſione vacant, capite *Beneficium de regular. lib.* 6. ita extinguitur penſio per profeſſionem Penſionarii, quia verba Beneficium poſitum in ea Decretali intelliguntur largè de quocumque Beneficio: ut ibi notant Joannes Andreas, Gemin. & Franch. *in princip.* Et ita in penſione firmat Gigas *quæſtione* 57. *num.* 5. *verſ. in contrarium* & *num.* 6. dicens hanc ſententiam eſſe de Jure veriorem. Item 92
ſicut per contractum Matrimonii per verba de præſenti vacant omnia Beneficia Clerici in minoribus conſtituti, capite primo & ibi gloſſa 1. & Doctores infrà *de Clericis conjugat.* Ita etiam per contractum Matrimonii extinguitur penſio Clerico aſſignata ex cauſa reſignationis aut ceſſionis; vel ut commodiùs ſuſtentari valeat, de qua nunc agimus: ut concludit Caccialup. *de penſione quæſtione* 30. & *ultim. verſ.* & *pro declaratione materiæ.* Put. *dec.* 469. *lib.* 2. Joannes Paulus *deciſ.* 188. *lib.* 2. Covarr. *in* 4. *Decretal. ſecundâ parte*, capite 6. §. 3. *num.* 6. Julius Clarus *in practica criminali* §. *fin. quæſtione* 73. *num.* 5. & Gigas *quæſtione* 54. *num.* 4. ubi ampliùs teſtantur hanc opinionem amplecti Curiam Romanam & ſibi ipſi in facto accidiſſe, quia poſteàquam Matrimonium contraxit: quaſdam penſiones amiſit ſibi tanquam Clerico in minoribus reſervatas per Clementem VII. licèt ſecùs ſit in penſione aſſignata Laico de Eccleſia bene merito: quod fieri poteſt juxta terminos in quibus conſuluit Oldrad. *conſ.* 226. *incipien. Quidam Epiſcopus.* Aut pro ſervitio Eccleſiæ impenſo vel impen- 93
dendo: puta Advocato pro patrocinio & defenſione vel pro aliis cauſis temporalibus de quibus per Hoſtienſem & DD. in capite *Super oblata*, *infrà de præb.* Hoc enim caſu per contractum Conjugii penſio non extinguitur, ut poſt Quillelmum de Monte Laud. *in Clem.* 1. *de rebus Eccles. non alienan.* firmant ibi Cardin. *quæſt.* 18. Imol. *col.* 6. *verſ. Sed numquid Advocatus* quemadmodùm nec extinguitur ſi fuerit aſſignata Clerico pro Servitio vel Officio temporali, ut notant Laurent. Cardin. & Imol, *in Clem.* 1. §. *An eadem de ſupplen. neglig. Prælat.* & poſt eos Gigas *d. quæſtione* 54. *num.* 3. *verſ. Primo caſu.*

Sextò facit, quia ſicut in impetratione Beneficii fieri debet mentio de obtentis, capite *Si motu proprio de præb. lib.* 6. *cum concordantibus* Ita & in gratia penſionis quæ Clerico aſſignatur loco Beneficii, ut commodiùs ſuſtentari valeat: facienda erit mentio de Beneficiis & aliis penſionibus, niſi in gratia reſervatæ ſint motu proprio: ut ſuper Epiſcopatibus vel ex cauſa reſignationis ſeu ceſſionis; & ita ſervatur de conſuetudine & ſtilo Curiæ, ut teſtatur Garzias *de Benefic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 85. Ideòque in penſionibus pro Palatinis apponi conſuevit hæc clauſula, videlicet *Et cum indulto quod penſio per præſentes reſervata loco Beneficii Eccleſiaſtici non cedat; nec in numero Beneficiorum ſeu penſionum, etiam ſub eodem tecto conſiſtentium intret; vel illius taciturnitas in impetrationibus aliorum Beneficiorum ſeu penſionum deinceps faciendis ſubreptionem aut nullitatem aliquam faciat.*

Septimò, pro hac parte facit, quia ſicut fructus beneficii 95
quamvis licitè vendi & locari poſſint, ut in *cap. Veſtra*, *de locat.* tamen vendi aut locari nequeunt ad vitam propter prohibitam rerum Eccleſiaſticarum alienationem, ut notat gloſſ. in *Clem.* 1. *in ver. Unius*, *de reb. Eccleſ. non alienan.* Imò nec ultra triennium, ut in *Extrav. Ambitioſæ*, *eod. tit.* Ita quamvis & fructus penſionis licitè vendi & locari queant; id tamen fieri non poteſt ad vitam, ut firmat Navarr. *in præalleg. conſ.* 11. *de reb. Eccleſ. non alienan.* ubi pluribus confuluit non l'cere Penſionario pro 96
pecunia conſtituere aliquem Procuratorem irrevocabilem ad fructus penſionis exigendos, vita ejuſdem penſionarii durante, ſine autoritate Apoſtolica. Quod malè ſervatum intellexi à nonnullis Curialibus, qui ad ſui vitam conſtituerunt procuratores, ut in rem propriam ad exigendam penſionem, recepta ab ipſis certa pecuniarum quantitate. Ultimò, omiſſis aliis, facit pro hac opinione; quia Cancellaria habet penſionarios pro beneficiatis & vult in litteris 97
mentionem fieri de penſionibus, ſicut de beneficiis, ut patebit in quæſtione ſequenti *num.* 132. Et contraria opinio vera eſt tantummodò in penſione, quæ non aſſignatur loco beneficii; ſed in ſtipendium, in qua loquuntur plerique ex Autoribus præcitatis *num.* 73. ut declarant Andr. Gambara *de offic. leg. lib.* 6. *num.* 323. Gigas *de Penſion. quæſt.* 67. *concl.* 2. *Mandoſ. de Signatura grat. tit. de penſion. in princip. verſ.* 5. *Hinc dicimus.* Item procedit eadem opinio in penſione quam quis habet à Laico pro titulo Ordinum, de qua loquitur Rota *deciſion.* 39. *de reſcript. in antiquis*, & *deciſ.* 9. *de præbend. in antiquior*, & Felin. in *c. Poſtulaſti*, *num.* 8. *in tertia declarat.* & *in* 30. *corollar. ſup. eod.*

Verùm his nonobſtantibus, arbitror dicendum nec penſiones, quæ hodiè ex ſtilo Curiæ Clericis reſervantur, eſſe beneficia Eccleſiaſtica, nec propriè & ſtrictè loquendo ve-

nire beneficii Eccleſiaſtici appellatione. Quod multipliciter
98 probo. Et primò. Beneficium Eccleſiaſticum ex ſui natura debet eſſe perpetuum, *c. Præcepta*, 55. *diſt. c. Sanctorum* 79. *diſt. c. veniens*, *de fil. Presbiter. c. penult. de Cler. ægrot.* & notatur in *c. Si gratioſè*, *de reſcript. in* 6. Lap. *alleg.* 9. *incip. Diſputat. num.* 3. Petr. de Anchar. in *c.* 1. *num.* 4. *de regul. jur. in* 6. Caſſad. *deciſ.* 4. *num.* 2. & *deciſ.* 12. *num.* 9. *de præb.* plenè Franc. Marc. *deciſ. Delphin.* 1071. *lib.* 1. & *deciſ.* 1120. *num.* 22. Penſio autem non eſt perpetua; ſed temporalis: extinguitur enim morte Penſionarii, cui ſolvitur, ſicut uſusfructus morte uſufruc-
99 tuarii, §. *Finitur*, *inſtit. de uſufruct. l. Antiquitas*, *C. de uſufruct.* & *habit.* Undè in litteris reſervationis penſionis ſemper apponitur clauſula, *tibi*, *quoad vixeris*, *vel procuratori tuo legitimo annis ſingulis perſolvendam*, ut per Gigan. *de penſion. q.* 1. *num.* 5. & *q.* 12. *in princ.* Nec penſio vacat per obitum Penſionarii; ſed extinguitur ut prædixi, ac proindè ut vacans impetrari non poteſt. At beneficium Eccleſiaſticum uti perpetuum vacat & alteri confertur, *c.* 2. *cum duobus ſequentibus*, *c. Ex tenore*, & *c. fin. de conceſſ. præb.* cum multis ſimilibus. Secundò bene-
100 ficium Eccleſiaſticum requirit canonicam erectionem, aliàs non eſt beneficium, *c. Nemo de conſecr. diſt.* 1. *c.* 1. 22. *diſt.* Undè Sacra Congregatio Concilii aliàs reſpondit Vicarios perpetuos conſtitui non poſſe in vim, *cap.* 7. *ſeſſ.* 7. abſque erectione tituli Vicariæ. Item beneficium ſine canonica inſtitutione obtineri non poteſt, ut in regula
101 beneficium *de regul. jur. lib.* 9. Sed Eccleſiaſtici proventus annuatim à Clerico percipi poſſunt ſine ulla erectione, ut canonica inſtitutione; quia ex eo non dicitur quis propriè beneficiatus, ut inquit gloſſ. notabilis in *d. c. Beneficium*, *in princ.* per textum in *c. Quicumque ſuffragio*, 12. *qu.* 2. *c. Poſſeſſiones*, 16. *q.* 1. *c. Clerici* & *c. ſi Epiſcopus q.* 3. & *c. Quoniam de Magiſtr.*

102 Tertiò inter beneficiatum & Eccleſiam contrahitur matrimonium ſpirituale, *c. Sicut in unaquaque* 21. *quæſt.* 2. *cap. inter corporalia*, *c. Quanto* & *c. fin de tranſl. Epiſcop. c. Requiſiſti*, *de teſtam.* vel quaſi matrimonium, ut not. gloſſ. 1. *in c. ne pro defectu*, *infra de electi.* Butr. in *c. fin. num.* 15. *de poſtul. Prælat.* & dixi plenius in *d. c. Quanto*, *num.* 7. At Penſionarius non dicitur ſponſus Eccleſiæ, nec ullum ſpirituale conjugium cum Eccleſia contrahit, ut in
103 *d. c. Poſſeſſiones*, cum aliis allegatis num. præced.

Quartò, ut inquit Petr. de Anchar. in *c. Quamvis*, *il.* 1. *in* 3. *not. de præb. lib.* 6. propter beneficia quis intitulatur & obligatur Eccleſiæ; ſic tenetur ad continuam reſidentiam, *c. fin. de Cler. non reſid.* Adde textum *in uſibus feudor. lib.* 1. *tit.* 6. *in princ.* ubi pro eodem aſſumuntur beneficium & titulus beneficialis, ſicut etiam communi-
104 ter uſu receptum eſt. Sed per penſionem quis non intitulatur, nec ad reſidentiam tenetur, *d. c. Poſſeſſiones*, & *c.*
105 *Illud*, 2. *q.* 6. Et hanc idem Anchar. dicit eſſe rationem decidendi in ea Decretali.

106 Quintò, beneficium Eccleſiaſticum reſignari non poteſt ſine Superioris autoritate, *c. Admonet*, *de renunc.* Idque propter rationes ſupeiùs expreſſas in tertio & quarto fundamento. Sed penſio etiam Clerico aſſignata juxta hodiernum Curiæ ſtilum remitti & condonari poteſt ſine ulla autoritate Superioris, dummodò purè & liberaliter id fiat, ut dictum eſt ſupra *num.* 84.

107 Sextò, quorum diverſa eſt definitio, diverſa quoque eſt ſubſtantia. Nam definitio teſte Boœtio, eſt oratio cu-
108 juſcunque rei ſubſtantiam demonſtrans, ut refert gloſſ. in *l. Omnis definitio*, *ff. de regul. jur.* & quidditatem rei oſtendit, ut inquit Aret. in *l. Moribus*, *col.* 2. *verſ. Secundo nota argumentum*, *ff. de vulg.* & *pupill.* Et differentiæ ſpecierum non cognoſcuntur niſi per definitionem, *l.* 1. *C. De jure emphit. l. Quæſitum*, *in princ. ff. de fundo inſtructo*
109 & *ſi quintus*, §. *cum aurum*, *ff. de aur.* & *arg. legat. Ad hoc l.* 1. §. 1. *ff. de dolo Inſtitut. de tutel. in princ.* & *c. cum cauſam*, *infr. de raptor.* Sed definitio penſionis, de qua ſupra *num.* 84. multùm differt à definitionibus bene-
110 ficii Eccleſiaſtici, quas ponunt Joan. de Selva *in tract. de*
111 *benef. part.* 1 *quæſt.* 1. Duaren. *lib.* 2. *cap.* 4. Coraſ. *part.* 1. *c.* 2. *num.* 1. Card. Tolet. *in ſumma lib.* 5. *c.* 76. Navarr. *de redditib. Eccleſiaſt. quæſt.* 1. *monit.* 55. *num.* 4. Moderni *de re benefic. lib.* 1. *q.* 3. *num.* 1. & alii complures. Ergò neceſſe eſt aliud eſſe penſionem & aliud beneficium Eccleſiaſticum, & conſequenter penſionem non venire beneficii Eccleſiaſtici appellatione, ad *l. Si idem*, *C. de Codicill.* Nam nomen debet eſſe conſequens rei, *Inſtitut. de donat.* §. *Eſt* & *aliud*, *c. Si officia*, 59. *diſt.* Undè illud, *ſi re priveris*, *nec nomen habere moreris*. *l. fin. C. de ſent. ex peric. recitant. c. Cleros*, & ibi Archid. 21. *diſt.* & *c. non omnis*, 2. *q.* 7.

112 Septimò, ut dixit Rota *dec.* 425. *part.* 1. *diverſor.* Penſio quamvis ſit ſpirituali annexa; tamen eſt quoddam jus temporale, id eſt ad tempus ſeparatum & formale, ac per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio.

Ultimò, aliis omiſſis, Penſiones noſtri temporis non eſſe beneficia, nec propriè comprehendi ſub nomine beneficii Ec- 113
cleſiaſtici inde patet manifeſtè, quod in materia odioſa & ſtrictè intelligenda, appellatione beneficii nunquam venit penſio: textus eſt clarus in *d. c. Quamvis*, *il.* 1. *de præb. lib.* 6. & patebit in quæſtionibus ſequentibus. Quod pro- 114
cedit etiamſi beneficium exprimatur per dictionem univerſalem, *quodcunque*, ut ibi probatur in *verſ.* & *ideò*, *in fine*, quod pluribus exornat Gigas *de penſion. q.* 28. *num.* 16. Atqui ſi penſio eſſet verè & propriè beneficium Eccleſiaſticum, utique comprehenderetur appellatione beneficii etiam in Materia odioſa & ſtrictè intelligenda, ut oſtenſum eſt ſuprà *num.* 66. *verſ. nec refragatur.* Et hanc partem tenent communiter Doctores, concedunt enim penſionem eſſe propriè beneficium in eo tantùm caſu, in quo penſio aſſignatur in titulum beneficii, ut patet ex dictis ſuprà *numer.* 44. Et probatur per textum *in Clement.* 2. §. 1. *juncto* §. *Cæteri verò in ver. quodcunque de vit.* & *honeſt. Cleric.* Nam ibi Clericus contraveniens illi Conſtitutioni eſt ſuſpenſus à perceptione fructuum beneficii, quod obtinet per ſex menſes, nec appellatione beneficii, ibi venit penſio. Et in §. *Cæteri*, Sacerdotes non beneficiati utentes virgata veſte, dicit ibi textus, redduntur inhabiles ad quodcumque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Gloſſa verò in *d. ver. Quodcunque*, dicit appellatione beneficii comprehendi penſionem, quæ in titulum atur. Ergò quæ non datur in titulum non comprehenditur. Et ita hunc locum expendit Gigas *de penſion. q.* 94. *num.* 4.

Non obſtant argumenta contraria. Nam ad primum, ſecundum & tertium reſpondetur concedendo penſionem hodiè non eſſe quid merè temporale; ſed ſpirituale annexum id eſt beneficio & dari propter officium; Ideòque Simoniam committi in penſione ſicut in beneficio. Sed hinc non ſequitur ut penſio propriè ſit beneficium. quod indè apparet manifeſtè, quod penſionem transferens, aut redimens pro pecunia ſine autoritate Romani Pontificis, quamvis committat ſimoniacam pravitatem; tamen non incidit in excommunicationem latam in *Extravag. ſecunda de Simon.* quia ibi non excommunicantur niſi Simoniaci in ordine, & beneficio, ſecundum receptam ſententiam, de qua teſtatur Navarr. *d. conſ.* 65. *num.* 1. *verſ. Secundò quod dici poſſit de Simon.*

Ad quartum & quintum reſpondetur ex eo quod de penſione ſicut de beneficio ſolvatur charitativum ſubſidium, collecta vel taxa; & quòd penſio ſicut beneficium vacet per profeſſionem & matrimonium, hoc tantùm inferri, ut penſio in illis caſibus ſit ſimilis beneficio & eodem jure cum beneficio cenſeatur, non autem ut ſit beneficium. Quod indè etiam apparet, quia Hoſpitalia quoque, Confratermitates & collegia ad ejuſmodi taxam tenentur, ut in *d. c.* 18. *ſeſſ.* 23. & tamen non ſunt beneficia, ut ſuperiùs tetigimus, *num.* 61.

Ad ſextum patebit ſolutio ex reſponſione ad ultimum.

Ad ſeptimum itidem reſpondetur ex eo, quod fructus penſionis ſicut beneficii ad vitam vendi, aut locari nequeant hoc tantùm ſequi ut ejuſmodi fructus veniant appellatione rerum Eccleſiaſticarum non autem ut penſio ſit beneficium.

Ad ultimum denique reſpondetur Cancellariam habere 116
penſionem pro beneficio ad illum effectum tantum, ut de penſione ſicut de beneficio facienda fit mentio in litteris, non autem generaliter & indiſtinctè. Ratio autem cur in eo caſu penſio reguletur inſtar beneficii, ea eſſe poteſt: quia Papa non ita de facili provideret eum, qui nihil haberet ex proventibus Eccleſiaſticis, argum. *cap. Poſtulaſti*, *ſupra eodem.* Ac propterea de penſionibus, ſicut de titulis beneficialibus oportet mentionem fieri, quemadmodùm & de beneficiis manualibus, licet propriè non ſint beneficia, ut patebit infrà *num.* 118. fieri debet mentio; ut notat Calder. *conſ.* 9. *de reſcript.* Ripa in *c. ad aures num.* 12. *ſupra eod.* Selva *de benef.* 3. *part. quæſt.* 11. *numer.* 8. Rebuff. *de nomin. quæſt.* 9. *numer.* 27. & Rota *in cauſa Seguntina Thejaurariæ* 29. *Aprilis* 1596. *coram Orano.*

Demum argumenta omnia in contrarium adducta huc ſpectant ut penſio hodie in multis caſibus reguletur inſtar beneficii, ubi ſcilicet id ſuadet ſubjecta materia, non autem ut ex proprietate vocabuli comprehendantur appellatione beneficii Eccleſiaſtici.

Quamobrem concludendo, & opiniones conciliando videtur ſic diſtinguendum. Aut verſamur in materia odioſa, 117
& ſtrictè intelligenda, & proculdubio beneficii appellatione non venit penſio. Aut verſamur in materia favorabili, & tunc penſio includitur appellatione beneficii non ſolùm accipiendo nomen beneficii in genere, pro ut eſt benevo-

la actio tribuens gaudium capienti, (de hoc enim ineptum
esset dubitare cùm quælibet Principis liberalitas, seu gra-
tia etiam prophana, & laicalis dicatur beneficium, ut do-
natio rei temporalis, *cap. Cùm dilecti, infra de donat.*
Dixi in *cap. Olim de verbor. significat*) sed etiam ac-
cipiendo nomen beneficii in specie pro beneficio spirituali,
& Ecclesiastico, ut per Gigant. *quæst.* 94. *num.* 8. *vers. Imò*
largo modo pensio dici potest Ecclesiasticum beneficium. Pro
qua distinctione induco textum in *d. cap. Quamvis, il.* 1.
de præb. 6. Nam ibi decidtur in litteris ad beneficia pensio-
nem non includi ob illam rationem, quod litteræ hujusmodi
sunt ambitiosæ. & restringendæ. Ergò à contrario sensu si
materia sit favorabilis, & latè interpretanda, beneficii no-
mine veniet etiam pensio. Idque non ex proprietate vocis,
sed per interpretationem extensivam, ut per Gigan. *quæst.*
58. *n.* 28. *v. Secundò limita*, sicut in materia favorabili
118 appellatione beneficii includuntur etiam beneficia manualia,
quæ tamen verè, & propriè non sunt beneficia, ut tenent
Staphil. *de litteris gratiæ, nona forma expectativar. num.*
29. Gambar. *de offic. leg. lib.* 4. *rub* 1. *num.* 1. Ludovic.
Gomez *de expectativis, num.* 94. Duaren. *in tract. de benef.*
lib. 2. *c.* 4. ubi ait Prioratus cialustrales beneficiis non an-
numerari, quia perpetui non sunt. Quintanadven. *lib* 1.
119 *Ecclesiasticor. c* 3. *n.* 12. & Navarr. *cons.* 5. *de præb. & cons.*
8. *num.* 7. *de jurepatr.* dicens Capellaniam sic fundatam
etiam autoritate Episcopi non esse beneficium, & *cons.* 9.
de offic. ordinar. & cons. 27. *de præb.* ubi ait Capellaniam
desinere esse beneficium si ex perpetua fiat ad nutum amo-
120 vibilis. Et hanc distinctionem inter materiam odiosam, &
favorabilem in proposito sæpius probavit Sacra Congregatio
Cardinalium Concilii Tridentini interpretum. Quinimò &
Gregor. XIII. ut patebit infrà *n.* 129. 131. & 134.

121 Secundò Quæro, utrùm in decreto Concilii Trid. *cap.*
6. *sess.* 23. qua parte statuitur ut Clericus prima ton-
sura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitu-
tus fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasti-
cum habeat, vel habitum, & tonsuram deferens alicui
Ecclesiæ de mandato Episcopi inserviat, appellatione bene-
ficii Ecclesiastici veniat pensio.

122 Hanc quæstionem format Hieronimus Gigas in *tract. suo*
de pension. quæst. 94. *num.* 8. in terminis constitutionis
Clementis VII. emanatæ ad instantiam Reipublicæ Vene-
tæ infra scripti tenoris, videlicet; *Statuimus, & ordina-*
mus quod de cætero post trimestre à die publicationis præ-
sentium computandum tam conjugati, quàm alii dicti domi-
ni Clerici etiam ad minores ordines promoti non beneficiati,
nec in sacris Ordinibus constituti cujuscumque Dignitatis,
status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, privilegio
Clericali in criminalibus dumtaxat gaudere nequeant. Sed
tales clericali caractere insigniti, ac in minoribus ordi-
nibus constituti non beneficiati, & alii, qui ætatis legi-
timæ ad Ordines sacros suscipiendos, si Ordinem sacrum
non susceperint, delinquentes pro tempore per judices sæcu-
lares capi, inquiri, & juxta eorum demerita omnibus pœ-
nis, quibus meri Laici delinquentes de jure puniri debe-
rent, liberè, & licitè puniri possint, nec se sub prætextu
privilegii Clericalis tueri, & defendere, & ad Curiam
123 *Ecclesiasticam recurrere valeant.* Et dicit Gigas sæpiùs se
consultum fuisse an in prædicta constitutione appellatione
Clerici non beneficiati veniret Clericus cui reservata fuit
annua pensio super fructibus alicujus Ecclesiastici benefi-
cii, & respondisse negativè, motus ex conclusione, quam
superiùs firmaverat, quod in materia favorabili, qualis est
hæc privilegii fori, appellatione Clerici beneficiati venit
etiam Clericus, qui nullum possidet Ecclesiasticum benefi-
cium, habet tamen, & percipit annuam pensionem sibi
autoritate Apostolica reservatam super fructibus alicujus
124 Ecclesiastici beneficii, Mensæ, vel Dignitatis. Quod qui-
dem responsum confirmat ea ratione, quia Clerico, cui
pensio reservatur, ut plurimùm datur in litteris reserva-
tionis pensionis regressus ad beneficium ob non solutionem
pensionis, juxta stilum Curiæ, & propter hujusmodi re-
gressum dicitur habere jus ad beneficium, allegat Æneam
de Falconib. *in tract. suo de reservat. in* 47. *effectu num.*
10. & 11. licèt hæc ratio non sit universalis, quia non
comprehendit nisi Clericos, quibus reservatur pensio ex
causa resignationis beneficii, & hos non omnes, sed illos
tantùm quibus in litteris Apostolicis datur hujusmodi re-
125 gressus. Præterea secundùm Gigantem, cùm antedicta cons-
titutio exorbitet à jure communi, quippè quæ restringit
privilegium fori Clericalis à Jure Communi indultum, stric-
tè intelligi debet ut minùs lædat Jus Commune quàm fieri
possit, ut per Doctores in *cap. Causam, quæ supra eodem.*
Imo secundùm Jus Commune intelligi, & interpretari de-
bet, ut notatur in *l. Ex facto in princ.* ubi Imol. & Alex. *ff. de vulg. & pupill. substit.* Ac demum in exor-
bitantibus non fit extensio, *c. Quæ à jure, de reg. jur.*
lib. 6. & notant gloss. & Doctores in *l. Si constante, in*
princ. ubi Alexand. *ff. sol. matrim.* Ergò verba illa, *non*
beneficiati, in dicta constitutione intelligenda sunt de Cle-
ricis, qui non habent aliquod beneficium, neque Ecclesi-
asticam pensionem. Hæc autem præcipuè vendicant sibi
126 locum in casu constitutionis prædictæ, quia privilegium
Clericale est Clericis indultum de Jure Divino, ut est
textus in *cap. Si Imperator*, & ibi glossa *in ver.* Et *discuti*,
96. *dist.* Calderin. *in repetit. cap. Perpendimus, de sent.*
excomm. Card. in *Clem.* 1. *quæst.* 1. *de offic. ord.* Abb.
in *cap. Proposuit, col.* 3. *vers. Ex quo infertur, de conces.*
præb. Præpos. *in c. In istis; in fine* 4. *dist.* & scripsi ple-
nius in *cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, supra de constitutione*
Quamobrem ut minùs lædatur Jus Commune, in termi-
nis constitutionis prædictæ Clericus pensionem habens
127 beneficiatus censeri debet. Eamdem opinionem in ter-
minis Concilii Tridentini tenet Salzedo, dicens ita fuis-
se in supremo Consilio judicatum in practica criminali cano-
nica, capite 67. *num.* 10. Et quamvis in ultima editione
anni 1594. affirmet illustrissimos Cardinales Sacræ Congre-
gationis contrarium judicasse, ex æstimantes *d.* capite 6. Con-
cilii quoad privilegium fori non comprehendere Clericum cui
fuit reservata pensio in fructibus alicujus Beneficii, prout
testatur Flamin. Paris. *de resignat. Benefic. lib.* 1. *quæst.* 10.
in fine & lib. 2. *quæst.* 15. *num.* 15. & Nicolaus Garzias *de*
Benefic. par. 1. *cap.* 5. *num.* 70. Veritas tamen aliter se
habet.

Nam dubitatum fuit à quodam Clerico Vel'ternæ Diœcesis
128 qui erat Clericus primæ Tonsuræ & Beneficium Ecclesiasticum
à se possessum, reservatà sibi pensione resignaverat: an gau-
deret Privilegio fori, licèt in habitu & Tonsura non incideret,
die texta Decembris 1576. Sacra Congregatio nihil decrevit;
Nam primo aspectu videbantur obstare verba Concilii ibi:
129 *Beneficium Ecclesiasticum habeat*; Et sic re ipsâ corpus Bene-
ficii; Pensio autem non est hujusmodi quæ consistit in mera
temporalitate. Item quamvis appelatione Beneficii veniat
pensio largo modo: tamen clarum est propriè non venire,
capite *Quamvis de præben. in* 6. ubi si Pontifex mandat
alicui provideri de Beneficio: non potest dari pensio,
nisi expressè fiat mentio pensionis in litteris. Staphil. *de*
litteris gratiæ, quæst. 28. *cap.* 6. *cap. Ad audientiam de*
rescriptis ubi omnes, excepto Barbatia, dicunt pensionem
strictè non venire appellatione Beneficii: in materia favora-
bili venire; sed non est favor ut gaudeat in habitu &
Tonsura non incedens. Ultimò, Concilium non intellexit
130 appellatione Beneficii venire pensionem, ut in capite 2.
sess. 21. *cap.* 18. *sess.* 23. *cap.* 15. *sess.* 25. tamen quia
in terminis adest decisio Gigan. *quæst.* 94. quæ in praxi
observatur Neapoli, Venetiis & alibi; & in dubio judicandum
pro foro Ecclesiastico, censuerunt Patres amplius delibe-
randum, die decimâ tertiâ Decembris 1576. Sacra Con-
gregatio prævidit aliquas difficultates futuras in decisione
hujus quæstionis; quia Jure veteri & verbis, capit 6.
sess. 23. & solito modo loquendi Conciliî non videtur
Pensionarius comprehendi appellatione habentis Beneficium;
quia tamen Consuetudo & Venetiis & Neapoli stat pro
Pensionario, juxta decisionem Gigantis: licèt quoad Con-
suetudinem ea Romæ non probetur; nec in statu Eccle-
siastico & Consuetudo unius loci ad alium non extendatur:
Sacra Congregatio censuit non expedire decidere istum
casum; sed ad Sanctissimum remittere decidendum.

Sanctissimus auditâ relatione Congregationis die decimâ
octavâ Decembris 1576. declaravit Pensionarium censeri
beneficiatum ad effectum gaudendi Privilegio fori Eccle-
siastici de quo Concilium loquitur. Idque duabus rationibus.
Primò, quia Cancellaria habet Pensionarium pro Beneficiato:
ideò vult exprimi in Bullis pensiones sicut Beneficia. Secundò,
quia Pius V. Bullâ suâ coegit Pensionarium ad dicendum
Officium, saltem Beatæ Mariæ.

Undè posteà Sacra Congregatio consulta, an Clericus
primæ Tonsuræ qui habitu incedit habetque tanquam Clericus
pensionem; sed non Beneficium, nec Ecclesiæ jussu Episcopi
deservit; gaudeat Privilegio fori: censuit gaudere ad instar
obtinentis Beneficium. An autem prælegatum Concilii
Decretum in capite 6. *sess.* 23. *in princ.* ubi statuit ut nullus
ante decimum quartum annum Beneficium possit obtinere,
appellatione Beneficii comprehendat pensionem: dixi in
capite *Cùm in cunctis num.* 102. *infrà de elect.*

Tertiò. Quæro an homicida voluntarius ejusve socius
133 possit obtinere, & obtentas retinere pensiones absque dispen-
satione, nonobstante *c.* 7. *sess.* 14. quod de beneficiis
tantum loqui videtur.

Die 11. Junii 1577. proposito hoc dubio Congregatio
generalis omnium sententiis censuit *d. cap.* 7. non com-
prehendi pensiones, tamen faciendum verbum cum Sanc-
tissimo & in memoriam revocandum quod Cancellaria in
Bullis dicit cum retentione quorumcumque beneficiorum
aliàs compatibilium, & pensionum. Referentibus *die* 19. Ju-
lii 1577. Cardinalibus Morone, & Alciato Sanctitas sua non
habuit

habuit pro bono argumento quod Cancellaria ita exprimat;
id enim fit ad majorem declarationem. Tamen dixit in
134 materia favorabili, ut illa privilegii fori, appellatione be-
neficii venire pensionem. Die 8. Augusti 1577. Congre-
gatio generalis cùm essent relata, dixit servandam esse
hanc distinctionem, & ita rescribendum.

135 Quartò Quæro, an Clericus possit ab Episcopo sacris Or-
dinibus initiari ad titulum annuæ pensionis, sicut potest
ad titulum beneficii Ecclesiastici.

Solutio; Si agatur de pensione, quæ assignatur in ti-
tulum beneficii, & si primæ speciei, de qua egimus su-
prà *in* 1. *quæst. num.* 41. extra dubium est ad illius titu-
lum posse Clericum promoveri, quia talis pensio est verè,
& propriè beneficium Ecclesiasticum ut illic firmavimus.
136 Sed si agatur de pensione secundæ speciei, quæ in sti-
pendium assignatur ad tempus super fructibus alicujus Ec-
clesiæ, dicendum est Episcopum non posse ad titulum ta-
lis pensionis quemquam promovere, nisi ad eum modum,
quo potest Clericos ordinare ad titulum patrimonii, id
est pro necessitate, vel utilitate Ecclesiæ. Ita expressè sta-
tuitur decreto Concilii Tridentini in *cap.* 2. *sess.* 21. ibi,
Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari post hac
non possint nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos
pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, & 137
advertit Navarr. *concil.* 14. *incipien. Quæsitum est, num.*
2. *vers. Tum quia Concilium, de tempor. ordin.* Undè sa-
cra Congregatio jam pridem respondit pensionem non esse
titulum ad sacros Ordines nisi dispensativè. Sed & Jure
Communi inspecto, quamvis pensio assignata sit Clerico
pro titulo recipiendorum Ordinum; Non tamen censetur
titulus beneficialis, de quo in *cap. Tuis, de præbend.* ut
tradit Gigas *de pension. quæst.* 33. *in princip.* Cæterùm
subsistente causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, etsi
Clericus possit ordinari ad titulum pensionis, tamen cogi
non potest ad Ordines suscipiendos, quia in *cap. Quæris*
infra de ætat. & qualitat. ubi Clerici beneficiati ex causa
necessitatis, vel utilitatis compelluntur recipere Ordines
suis beneficiis non annexos, appellatione beneficii non ve-
nit pensio, ut ibi dixi *num.* 28.

Ultimò Quæro, an in decreto Concilii Tridentini *cap.*
9. ibi, *& beneficium statim re ipsa illi conferat*, *sess.* 23. 137
apellatione beneficii veniat pensio.

Contingit hic casus in Episcopo Brixiensi, qui ut suum
familiarem decennalem ad pensionem obtinendam capacem
redderet, primam tonsuram eidem contulit absque litteris
dimissorialibus Patriarchæ Venetiarum, subsecuta statim dic-
tæ pensionis reservatione. Et cum dubitaretur an valida
esset tonsuræ collatio, Sacra Congregatio Concilii censuit
tonsuram collatam ab Episcopo familiari suo decennali va-
lidam esse si statim ei reservata fuit pensio. Itaque appel-
latione beneficii, de quo loquitur, *d. cap.* 9. *sess.* 23. cùm
materia illa sit favorabilis, ex sententia Sacræ Congrega-
tionis comprehenditur etiam pensio.

DE RESCRIPTIS

Innocentius III. Abbati, & Conventui Præmonstrat.

CAPUT XXI.

EDoceri postulastis à nobis, utrùm per litteras adversus Abbates (nulla mentione habita de suis Conventibus) impetratas, teneantur Abbates ipsi super casus (quæ ad Conventus pertinent, & eosdem) de ipsis querelantibus respondere: ac licèt inhibita sit apellatio, per apellationis objectum possint (ne respondeant) se tueri. Super quo diximus respondendum, quòd (nisi alia causa rationabilis suffragetur) per apellationem se tueri non possunt, quominus debeant autoritate litterarum hujusmodi legitimè respondere. Cùm ex officio suo teneantur congregationum suarum negotia procurare: Nisi fortè Abbatis, & Conventûs negotia essent omnino discreta.

SUMMARIUM.

1 *ABbas in causa Monasterii convenitur per rescriptum, in quo nulla fit mentio de Conventu, nec propter hoc appellari potest, nisi Abbatis, & Conventus bona essent distincta omnino.*
2. *Mensa Conventualis instituenda est, distincta, & separata ab Abbatiali in omnibus Monasteriis commendatis.*
3. *Mensa Abbatialis à Conventuali separari non debet in monasteriis, quæ dantur in titulum.*
4. *Commendatarii monasteriorum an possint se immiscere in his, quæ concernunt regularia instituta.*

1 EDoceri. In causa monasterii convenitur Abbas per
rescriptum, in quo nulla fit mentio de Conventu,
nec propter hoc appellari potest, nisi Abbatis, & Conven-
tûs bona essent distincta omninò. Hoc dicit Abbas Sicu-
lus, communis divisio. Secunda ibi, *, super quo.* Et primò
ponit duas quæstiones. Secunda ibi, *ac licet* Item pars se-
cunda duo facit. Primò, solvit illas duas quæstiones, &
causam reddit. Secundò excipiendo declarat solutionem,
ibi, *nisi fortè*, Joan. Andr.

2 In textu ibi, *Abbatis, & Conventus negotia essent*
omninò discreta. Nota in monasterio aliquandò mensam Ab-
batialem esse distinctam à mensa Conventuali. Quòd si
quæras an expediat hanc distinctionem inducere, aut ap-
probare conventiones, seu concordias eam inducentes, sic
distingue; Aut monasterium est commodatum, & servan-
da est dispositio Bullæ 18. Gregorii XIII. *Superna*, §. 9.
In Bullar. tom. 2. *pag.* 381. qua decernitur, ut in omni-
bus monasteriis, quæ commendata reperiuntur, & in pos-
terum commendabuntur, etiam S. R. E. Cardinalibus,
ubi non fuerit, instituatur mensa Conventualis ab Abba-
tiali mensa distincta, & separata, ut ibi plenius videre
est. Et quamvis Bulla loquatur tantum de monasteriis Or-
dinis Cistercienis; tamen conveniens est, ut servetur
etiam in aliis ordinibus Monachorum. Ratio est, quia cum
commendatarii sint Clerici sæculares, non decet, ut sint
cum Regularibus commixti, nemo enim potest Ecclesiasti-
cis officiis simul, & Monachali regulæ deservire, *cap. Ne-*
mo 16. *quæst.* 1. & sicut dicitur in consilio Hispalensi,
in uno, & odem officio non debet esse dispar professio,
dicente Moyse, *Non arabis in bove simul. & asino* id est
homines diversæ professionis in unum non sociabis; nam
cohærere, & conjungi non possunt, quibus vota & studia
sunt diversa, *c. In nova* 16. *qu.* 7. *& dispares mores*,
inquit Tullius de Amicitia, *disparia studia sequuntur*,
quorum dissimilitudo dissociat amicitias. Undè & de Jure
Communi si non professus eligitur ad regimen Ecclesiæ
regularis, cassatur electio, consuetudine in contrarium
nonobstante, ut est ausus in *cap. Cùm causam, de elect.*